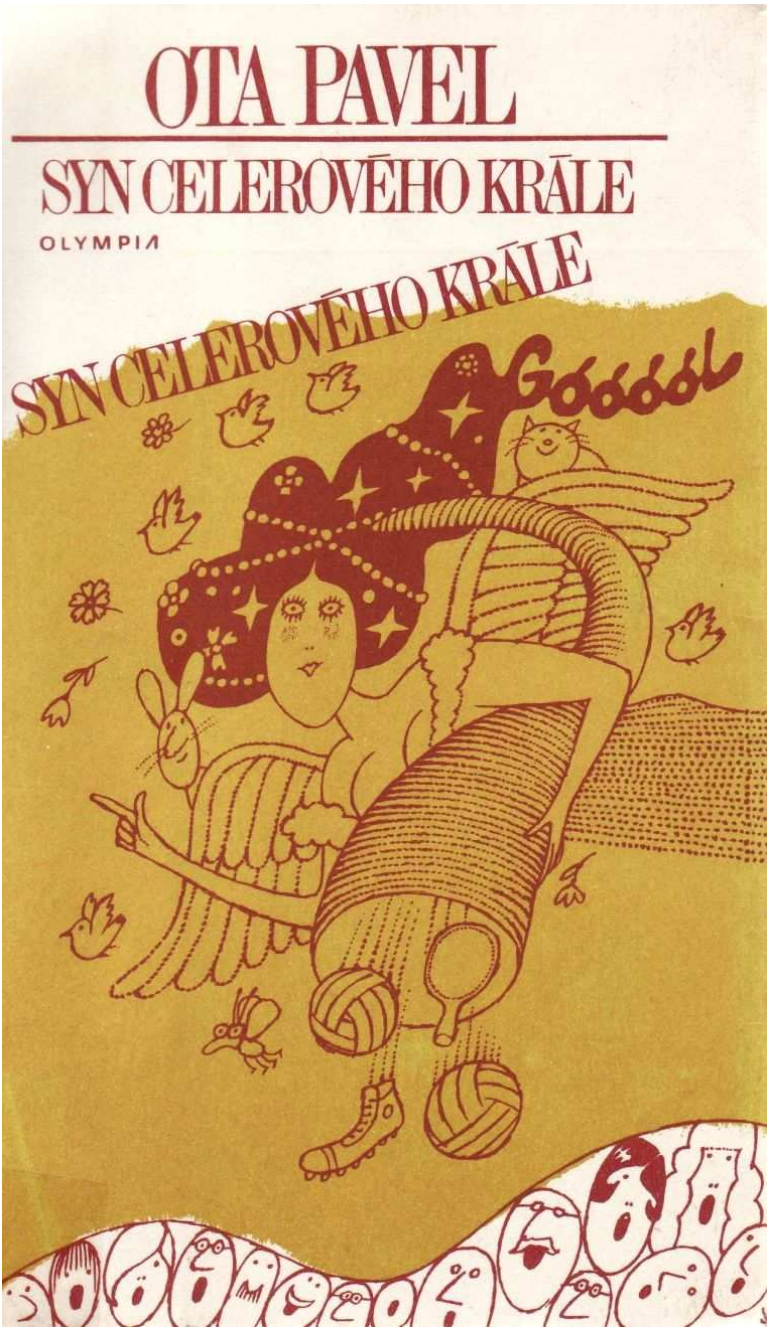
OTA PAVEL

SYN CELEROVÉHO KRÁLE

OLYMPIA

OTA PAVEL
SYN CELEROVÉHO KRÁLE

KOLIK MÁ KŮŇ CHLUPŮ
(strana 3)
JAK BOHOUŠEK VÁŇA OPLATIL HOŘKÝ
SLZY MARUŠKY KETTNEROVÝ
(strana 11)
REPORTÁŽNÍ POVÍDKA ZA PĚT LITRŮ
HŘÍBKŮ VE SLADKOKYSELÉM NÁLEVU
(strana 19)
JÁ JSEM KRÁL, TY JSI KRÁL,
KAŽDÝ MÁ SVŮJ MARCIPÁN
(strana 28)
„HALÓ, TAXI“
(strana 39)
NEJHORŠÍ JE BEJT BRANKÁŘEM
(strana 47)
BARONI NA KOLECH
(strana 55)
SLUŽEBNÍK NÁŠ HUBERT
(strana 64)
ALFRÉD JINDRA
(strana 71)
ZÁVĚREM
(strana 84)

KOLIK MÁ KŮŇ CHLUPŮ

Je to už dlouho, ani nevím jak dlouho, ale snad na tom ani nezáleží. Horší je, že musím říct zase něco o sobě, což mi vytýkají moji známí, kteří tvrdí, že píši nejvíc o sobě. Ale já si myslím, že je to bledá závist; vždyť v této zemi má každý možnost psát o sobě. O sobě se dokonce píše nejlíp, protože člověk zná sám sebe ze všeho nejlíp. Jenže já chci psát o sobě v době, kdy jsem se ještě moc neznal. Kdy jsem byl hodně mladý a kdy jsem ještě pořádně nevěděl, jak na ženský, což ostatně nevím ještě pořádně a důkladně ani dneska.

Byl jsem tehdy začínající novinář, machrovsky řečeno žurnalista, odborně začátečník – elév. Předtím jsem dělal všechno možný a naposledy jsem prodával mucholapky, které tehdy nelepily. Pak jsem nastoupil do sportovní redakce Československého rozhlasu, což už samo o sobě znělo vznešeně a kde tenkrát pracovala moc dobrá sestava: Josef Hora, Edmund Koukal, Otakar Procházka a taky tam docházel externě nejslavnější z českých reportérů Josef Laufer, který strašně fandil Slavii, chodil rád na hříbky, ale bohužel je už na pravdě boží, kam ostatně přijdeme jednou všichni – jestli ovšem něco takového existuje. Kanón na reportáže byl také Otakar Procházka, co vysílal hodně přenosů se Štefanem Mašlonkou, kterého miloval všechen český a slovenský lid, protože byl u mikrofonu ohromně roztomilý a všem lidem se líbilo nové slovo, které znělo ve slovenštině palica, což bylo hokejka. Mašlonka pak vysílání nechal a teď je zástupcem šéfredaktora Startu. Ale já jsem dělal s Horou a Koukalem. Byli to oba odborníci, oba rozuměli lyžování a dalším záležitostem. Hora psal věcně a dobře a Koukal byl ve svých často skutečně výborných fejetonech spíše samá kytička. Za čas jsem se trochu otřískal a už jsem sesmolil zprávu, potom kurzívu a začal jsem si troufat i na reportáž, což dodneška považuji za dost veliký a těžký útvar, ostatně to už říkal i tak vynikající žurnalista jako Egon Ervín Kisch. Ale v podstatě jsem byl pořád ten elév. Ale nějak mi to vlezlo do hlavy, že jsem už žurnalista a že dělám vedle takových kanónů, jako byl Laufer a ti ostatní. Prostě jsem zblbnul tak jako většina mladých lidí, kteří si myslí, že když se jednou treflej do branky nebo do nějaký jiný díry, že už jim patří svět. Ale až teprve

když jim ten svět dá jednou pořádně přes hubu, tak se teprve posadí rozumně na židli a začnou obvykle poslouchat starší lidi a také se někdy stane, že začnou naslouchat radám maminky a tatínka. Já byl přesně podobný. Prostě novinář s legitimací a s číslem. Člověk, který mluví k tisícům lidí. Lidé to nepoznají, že jste začínající novinář. Na Západě se mnozí lidé dokonce novinářů bojí, protože mají velké prostředky a velkou moc, tady u nás je to už menší.

Jenže ten člověk, o kterém jsem jel dělat tu velkou reportáž, to na mně poznal. Bylo to tak:

Novináři podnikali autobusový zájezd na letiště do Vrchlabí, aby mohli napsat něco o létání ve větroních. A tak jsem jel taky a někdo mi sehnal takový potvrzení, takový glejt od Svazarmu, že některý z pilotů mě může svézt ve větroni.

Po cestě jsem si dělal takový plán, že nejdřív si toho pilota jako žurnalista vyzpovídám a pak s ním vzlétnu. A až přijedu do Prahy, tak to napíšu tak, že budou všichni čumět. Byl jsem o tom naprosto přesvědčen. Do té doby jsem letěl letadlem jen jednou v životě, a to z Ruzyně do Brna, když mě můj povedený tatínek poslal do Brna prodávat mucholapky. S lítáním jsem moc zkušeností tedy neměl. Ale drzost jsem musel mít převelikou, když jsem měl ten glejt, že budu lítat s pilotem a navíc ještě bez motoru, což u větroňů bývá. Jako objekt mi tehdy vybrali nejlepšího československého plachtaře, nějakého pana Jaroslava Kumpošta, o němž jsem do té doby vůbec neslyšel.

Až pak jsem se dověděl, že pan Kumpošt je pilot na slovo vzatý. Snad bych měl o něm něco říci, co jsem si pamatoval z dřívějška a co jsem se také nyní dověděl.

Tak ten pan Kumpošt se narodil ve Vídni, ale moc dlouho tam nepobyl. Přestěhoval se na Olomoucko. Už jako kluk stavěl za války modely. Byl do toho cvok, protože měl jako učeň dvě kačky na týden a postavil si model letadla za několik set korun a dělal ten model mravenčí prací čtvrt roku. Věděl zřejmě o letadlech víc ve svých patnácti letech, než vím já dnes ve čtyřiceti například o psaní na stroji. Toho Kumpošta totiž od dětství zajímalo slunce, hory, vzduch a výšiny. A taky vzrušení, prostě rád lezl do nebezpečí, asi tak jako

někdo rád leze do bezpečí. Byli čtyři kluci: Pavel Mašek, Míla Janda, Míla Drahoš, Jarda Kumpošt, a ti se ve Skalním městě dali za války na horolezectví. Nejen že tenkrát neměli lano, ale oni neměli ani boty, a tak chodili ráno bosi do Skalního města, kterému se říká Skalák. To bylo deset kilometrů tam a deset kilometrů pochopitelně taky zpátky, protože když bývá člověk unavený, tak ta zpáteční cesta bývá obvykle těžší a delší. Často mívali hlad – neměli ani chleba. Jarda Kumpošt to byl, který dokonce složil následující verš:
Bez provazu, bez lana a hladoví od rána.
Anebo:
Čtyři trampíci z Lomnice
lezou až na Hromnice.
Jarda Kumpošt slézal dolů vždycky poslední, protože měl ze všech nejvíc odvahy, odpoutal lano a slézal bez lana. Málem se v těch horách párkrát zabili, protože neměli rozum, anebo ho měli někdy až moc. Ale pak Kumpoštovi hory už nestačily, a tak lítal a lítal a lítal, dodneška nalítal ve vzduchu 6000 hodin! Z toho 2600 na větroni a zbytek na motorových letadlech nejrůznějších typů. Nejvíc ho naučil ve vzduchu i na zemi důstojník Jan Červinka. Rozuměl letadlům jako málokdo. Držel několik národních rekordů a prováděl ve vzduchu akrobacii na větroni. A nedělal vůbec machra. Jardu Kumpošta jako obyčejného vojáka vozil na kole na tandemu a všichni se divili, že takový vysoký důstojník může vozit obyčejného vojáka, v žargonu se říkalo takovým vojákům „fojcl“. A on ten Červinka byl ohromně chytrý a říkal často Kumpoštovi, že nikdo by na tomhle zamotaným světě neměl dělat moc velikýho machra, ani ti největší sekáči, protože nikdo nikdy neví, kdy ho potká něco zlýho anebo kdy se zblázní anebo kdy ho jednoho dne dokonce klepne pepka. A jednou zrovna taky takhle rozumoval a příští den se ve špatným počasí zabil v helikoptéře. Narazil na dráty vysokého napětí a shořel ve vzduchu.
Kumpošt měl hodně talentu, ale také se od Červinky hodně naučil. První lítal v této zemi na laminárním větroni. Pak vyhrál suverénně mistrovství republiky a získal tři diamanty, a to prý není žádná legrace. On totiž ten třetí diamantový odznak je z pravého

čtrnáctikarátového zlata a je v něm zasazen úplně pravý diamant. Kumpošt ty tři diamanty získal během devíti dnů, což je asi tolik, jako když rybář chytne za jediný den třicet štik anebo houbař najde náklaďák hříbků. Kumpošt lítal na všech možných typech větroňů: na laminátu – na tom létal nejraději – na démantu, na spartaku, na orlíku. Lítal pod oblaky i nad oblaky, ve velikých výškách i nízko nad zemí, vlétl častokrát do ciziny, podle toho, jak ho nesly stoupavé a klesavé proudy, a asi tak pětkrát se málem zabil. Jednou se v trojvleku srazily ve vzduchu tři větroně a on přistál jen taktak se silně poškozeným křídlem. Podruhé to bylo, když už dělal instruktora v létání. Tehdy létal ve vzduchu jeden z jeho žáků, Franta Zaus. A tehdy se tomu Zausovi neotevřel podvozek a on lítal nad letištěm jen tak bez podvozku. Kumpošt vzal do ruky raketovou pistoli na výstražná znamení. Měl obavy o Frantu Zause, a tak se pořád díval na nebe a zavadil prstem o spoušť. A jak škrtl o spoušť, tak mu náboj z rakety, který měl letět do veliký výšky, vlétl rovnou do levé ruky a raketa mu vyhořela v ruce. Jednak mu hořela v ruce a jednak mu z ruky stříkala krev. Shořel mu vlastně veliký kus masa tak, jako shoří kus větve, když chytne bleskem strom a pak ho někdo uhasí. A on ani neomdlel a lidé říkali, že když ho houkací sanitka vezla do nemocnice, že se ještě sháněl, jak přistává jeho žák a kamarád Franta. Franta Zaus přistál dobře, ale Kumpošt byl na tom bledě. Málem umřel; byl skoro čtvrt roku v nemocnici.

Potřetí byl zase v strašném maléru. Bylo to zlé. Snad ho zachránil sám Pánbůh. Protože Kumpošt k němu nahoru letěl. Vyletěl si totiž jen tak v tričku a dostal se do silných stoupavých proudů a ty ho nesly nahoru do nebíčka. Piloti větroňů se toho strašně bojí, vždyť větroň v takovém případě stoupá rychlostí dvacet metrů za vteřinu. Není to častý případ, ale vyskytuje se. Zahynula tak už ve světě řada vynikajících pilotů. Nahoře je totiž i v létě strašná zima a strašný mráz. Křídla se obalí námrazou a pak se rozlámou, těžce se dýchá, pilot omdlí a pak zemře. Takhle nahoře čekala zřejmě na Kumpošta smrt. Anebo nebe, anebo peklo, podle toho, jestli byl hodnej nebo zlej na světě. Kumpošt stoupal, už byl ve třech tisících metrech, potom ve čtyřech tisících, už se mu dělala na křídlech námraza, už

slyšel, jak to v letadélku, které má všeho všudy kolem tří set kilo, praská. A pak se z toho dostal ven. Našel výhodný proud a klesal. Bylo to krásné jako svět. Vrátí se k ženě a dětem. Když vylezl z větroně, zjistil, že je až v Polsku. A pak byl ještě několikrát – jak se tomu říká v kovbojkách – na prahu života a smrti a hlavně díky svým skvělým pilotským vlastnostem z toho vždycky vyšel jako vítěz. Vítěz ne nad soupeřem, ale nad smrtí.

Když byl někdy klidný let, ptával se sám sebe, proč létá? Proč je vůbec ve vzduchu? Proč tam musí znovu, když ho tam někde nakonec potká tetička s kosou na rameni? Jenom věděl, že by se mu bez letiště těžko žilo. Protože lítat na větroni, to není jako vzít si tepláky a utíkat, běhat anebo si vyndat z dílny kolo a jít jezdit. K lítání musí mít člověk partu, a musí to být parta skvělá. Na každém záleží. Na tom, kdo ti zjišťuje počasí anebo kdo tě táhne v motorovém letadle. Kdyby byl člověk na letišti sám, tak by si mohl dát nohu za krk – a nic by nesvedl. A snad na tom létání byla i řada krásnějších věcí. Lidem dole se zdálo, že větroň, ten bezmotorový pták, pluje vzduchem jako po másle, a pilot zatím mívá fantastické zážitky. Všechno závisí ve vzduchu na klesavých a stoupavých proudech, často je velký problém, jak se dostat nahoru a jak se potom zase dostat dolů. Je to, jako když jde člověk na vandr, a potom neví, jak se dostat domů. A pak – ve vzduchu má člověk pocit svobody. Pluje vzduchem sám a sám skoro v papírovém letadle a kolem létají jen tiší ptáci. Je takový klid, že je slyšet zvláštní šelest letounu a zas někdy nízko nad zemí šelest ovsa a pšenice. A nahoře je krásná příroda a jen vyvoleným a nejodvážnějším je dovolen vstup. Mraky mají barvy a seskupení pro většinu lidí neznámé; je to, jako by tu malovaly stovky abstraktních malířů barvami, jaké dole na zemi nejsou, neexistují a nebudou existovat. A v akrobacii se země točí kolem člověka, je to nějak obrácený, než jak tvrdil Galileo Galilei, a přitom pravdivý.

A k tomu panu Kumpoštovi jsem tehdy přišel já, domnívaje se, že o něm napíši tu nejlepší reportáž. A navíc jsem měl v kapse glejt, že mě má v tom větroni svézt. Když se na to dívám s odstupem let,

mám dojem, že když Kumpošt uviděl ten glejt, nevěřil vlastním očím.
Ono to totiž bylo tak, že já jsem se ho předtím asi 5 hodin, slovy: pět hodin, tak jako se to píše na složenkách, vyptával, vyzpovídával ho a vyzvídal. Na tom by ostatně nebylo nic zlého, v pozdějších dobách jsem vyzpovídával sportovce daleko dýl, ale strašná byla jiná věc. Ptal jsem se jako začínající novinář – elév – na takové blbosti, že se do dneška divím, že z toho Kumpošta netrefil šlak. Už se také na ten hovor moc nepamatuji, ale vím, že Kumpošt blednul, rudnul, a mám dojem, že se i potil. Trošku to přeženu, ale kladl jsem mu otázky jako:
„Ten podvozek se vystrčí, když se přistává?“
„Budu mít na sobě padák?“ a podobně.
Když pro něho ta mučírna mých otázek skončila, řekl mírně, jako když to říká táta synovi a zve ho do kina:
„Tak pojďte.“
Vlekl dva balíky. Na mou otázku, co to nese, mi řekl krátce:
„Padáky.“
A poznal jsem, že už má maličko zlost. Anebo měl pořádnou zlost, ale to dodneška nevím. Fakt je, že mi navlékl padák a já hned namítal, že je to zbytečný, protože se nemůže nic stát. Ale on mi na to řekl, že by se mohlo něco stát, a mám dojem, že mi také hned řekl co, a já zbledl a začal uvažovat, jestli to bylo moudrý brát si v Praze ten glejt na létání. Proto jsem se ho zeptal, jestli mám zatáhnout za takovou páčku, a on na to řekl, že to není ta pravá, ale ta nesprávná, a že touhle páčkou bych si padák odepnul ze zad a padal na zem bez padáku.
Pak zapnuli lano od větroně na motorový letoun a ten nás táhl směrem na Vrchlabí. V těch místech jsou Krkonoše skutečně půvabné, znám to tam už léta a ve Vrchlabí je spousta dobrých lidí, kteří mají ve znaku heslo:

PRÁCE NÁS MŮŽE ZACHRÁNIT

Tady žijí výborní doktoři Hruška a Evžen Chaloupský, kteří léčí lidi už dlouho a už rozdali vlastně skoro celý svůj život, a jeho žena vrchní zdravotní sestra Luisa, o kus dál pracuje lékař Cón. Tady žijí i spisovatelky Marie Kubátová a Ludmila Pelcová. Zatím se nic nedělo a větroň byl upoután na motorovém letadle asi tak jako na ohlávce.
Ale potom mi Kumpošt řekl:
„Vypněte to!“
A já mu na to:
„Co mám vypnout?“
„No přece lano, abychom se odpoutali od motoráku.“
A tak jsem vzal za takovou páčku a zatáhl a lano skleslo zvadle dolů a já jsem taky zvadl, protože jak jsem si pak uvědomil, pan Kumpošt se mnou začal dělat akrobacii. Abych řekl pravdu, co se tenkrát dělo, to už dneska nevím a mám dojem, že jsem to nevěděl ani tenkrát. Kumpošt mi později řekl, že ta akrobacie trvala dvacet minut, ale mně se zdálo, že trvala celý věk. Vrchlabí bylo najednou nahoře i se všemi doktory a spisovateli a zem a vlnící se obilí byly zase v modré obloze. Vím jenom, že jsme pluli jako v rozehřátém másle oblohou a pak zas vlétli do zatáčky a zase dolů a zas nahoru. A nejhorší na všem bylo, že mě Kumpošt posadil dopředu, takže jsem měl před sebou jenom plexisklo a modrou oblohu anebo vlnící se zem. Dodneška nevím, proč jsem se tenkrát nepoblil, když jsem se rok předtím poblil v cestovním letadle. Ale asi to bylo tím, že jsem na to neměl čas. Když jsme se vraceli na vrchlabské letiště, namířil to Kumpošt naposledy dolů, jako by chtěl udělat poslední průlet. A tenkrát tam šli po silnici koně, byli to selští koně, takoví, jaké maloval Aleš, a měli na sobě cinkavé plíšky a klapky na očích; říkal jsem si, jak jsme lítli rovnou do nich, že ty klapky mají asi proto, aby nepropadli panice, když si to tak na ně míříme. Výhoda byla jediná, že táhli fůru sena, a já si strašně přál, aby se Kumpošt trefil do toho sena, že to bude měkčí. Ale on asi ty myšlenky neměl, protože si to mířil rovnou na koně, a já jsem na nich spočítal všechny chlupy. Bylo jich 1 498 322.
Takhle rychle asi člověk počítá vždycky, když začne počítat se smrtí.

Pak jsme se vyhnuli a přistáli.
Kumpošt mi řekl:
„Na shledanou.“
A já mu řekl:
„Sbohem.“
A potom jsem ho aspoň deset let neviděl, a abych řekl úplnou pravdu, ani jsem o to moc nestál.

JAK BOHOUŠEK VÁŇA OPLATIL HOŘKÝ SLZY MARUŠKY KETTNEROVÝ

Bohoušek Váňů nosil jako kluk krátký kalhotky a modrý tričko, co mělo barvu jak obloha anebo jako chrpy v obilí. Bohoušek vypadal jako synáček profesora, ale ve skutečnosti byl jeho děd sedlák z Kamenného Přívozu na řece Sázavě a jeho táta dělal v Nuslích zámečníka. Bohoušek se nezajímal o školu. Zajímal se o všechno ostatní. O tenis, o akvaristiku, o kulečník, o kuželník, o odbíjenou, o stolní tenis.

Když mu bylo dvanáct let, vyžebral na tátovi pětikorunu a jel se podívat na Vinohrady na utkání ve stolním tenise Československo – Maďarsko. Měl s sebou papír a tužku na podpisy slavných hráčů. Hrálo se tenkrát v Národním domě na Vinohradech; Maďaři a Maďarky byli na světě v ping-pongu největší, nejslavnější a nejlepší, jejich Mednyanszká byla pětkrát za sebou mistryní celého světa a pak byla zas dvakrát mistryní další Maďarka, Siposová.

Siposová hrála tenkrát s naší Marií Kettnerovou v tom velikým vinohradským domě. Maruška Kettnerová byla krásná, měla vlasy jak uhel a černý tmavý oči, který pořád vypadaly, jako by se smály, a na nich se houpala loď. Ve skutečnosti to byly podmanivý oči. Maruška vypadala skutečně jak krásná námořnice a taky to věděla, protože když hrála, mívala nahoře na svetříku bílou plátěnou kotvu a na krku místo šátečku malou děravou rybářskou síť. Kdekdo ji miloval, protože byla krásná a milá, a to jsou dvě vlastnosti, které se těžko hledají ve světě širém.

Bohoušek Váňů se tehdy díval na zápas Siposová–Kettnerová a polévalo ho horko, jako by seděl v peci baby Jagy. Kettnerová prohrávala a prohrála všechno.

Sál ztichl a bylo slyšet, jak bzučí mouchy. Bohoušek Váňa měl tehdy malé srdce, vlastně to bylo srdíčko, větší by se mu asi do jeho tělíčka nevešlo.

Rychlounce a tiše tikalo, asi jako ty nejvzácnější starožitné hodinky špindlovky, jenom lehounce: tik a ťak – tik a ťak. Bohoušek se sice bál teď jít k Marušce Kettnerový pro podpis, ale přemohl to své

srdíčko a vykročil. A jak vykročil, jak udělal první krok, tak se mu srdíčko o málo zvětšilo: Tik – Ťak.
Šel skoro po špičkách přes celý sál až k ní, zdálo se mu, že jsou tu jen sami dva, a už se nebál, jako by se chystal vystoupit s Maruškou Kettnerovou na nějakou zvláštní loď a někam odplout. Vytáhl svůj ušmudlaný papír a tužtičku a stanul u Mařenky. Měla hlavu dole, prohlížela si podlahu. A najednou tu hlavu zvedla, podívala se na něho a on skutečně uviděl, že jsou to nejkrásnější oči na světě širém. Celý se do nich ve svých krátkých kalhotkách a modrém tričku potopil, protože ty oči byly jako řeka plné vody. Maruška Kettnerová si ho prohlížela a přitom hořce plakala. Zasunul si lehounce papírek a tužtičku zas do kapsičky a šel pozpátku pryč, aby ji nerušil.
Pak pospíchal na tramvaj, měl pěstičky v kapsách kalhot a cloumal s nimi jako všichni kluci, co mají vztek a co říkají, že to tak nenechají. A nadával, že ty Maďary jednou rozseká na maděru. To byl jeho slib. A příští den začal.
Bohoušek Váňů měl brášku Václava, to byla jeho opora, jeho idol, který všemu rozuměl. Bohoušek s ním chodil do studentských klubů a do hospod na stolní tenis, díval se, jak to na světě chodí, a pořád se snažil připlést k pingpongové pálce. Ale nikdo ho nebral moc na zřetel, měl pořád tělíčko jak brabeneček. A chlapci, kam chodíval, se honosně jmenovali GIGANTI, OBŘI, KOZÁCI. Přestože se tak bombasticky jmenovali, hráli bez stylu, většinu zápasů prohráli a vyzunkli navíc spoustu limonád. Bohoušek jim ty limonády nosil a oni ho nechali za odměnu hrát, anebo když se jim nedostavil soupeř, tak si s ním za odměnu i pinkli ping-pong.
V hospodě U Svobodů si víc zahrál.
A pak už stál častěji za stolem a pouštěl se do soupeřů, tloukl do míčků a srdíčko se mu zvětšovalo. A věděl, že jestli má oplatit hořký slzy Marušky Kettnerový, že musí moc trénovat, než porazí exmistra světa Maďara Barnu. A tak v tý maštali na koně, v době, kdy tu tatínek přestal dělat zámky, hrál sám každý den až dvě hodiny na stěnu, stěna mu vracela míčky jako kamarád a on jí je vracel zpátky. Rozbil stovky míčků, které si kupoval z kapesného a které mu poskytoval bráška, nanosil Gigantům a Obrům stovky limonád, než

si troufal přihlásit se na dorostenecký turnaj Prahy do YMCY. Když tam hrál své zápasy, které ještě nebyly ani dobrý, ani slaný a ani mastný, přišel k němu účetní ředitel pan Vendelín Veselý, předseda dorostu Sparty. Zavalitý, korpulentní, málo vlasů, ve vestičce, v brejličkách. Koukal přes ty brejličky, pozorovatel by mohl říci, že sportu vůbec nerozumí a že má ke sportu daleko, jako je z Prahy na Šumavu a pěšky. Ale Vendelín byl veliký fanda Sparty a taky objevovatel talentů. A zároveň mecenáš, protože většinu svých korunek rozkutálel do sportovců a nikdy je už zpátky nedostal. A nejzajímavější na tom Vendelínovi bylo, že ve fotbale zuřivě fandil Slavii: „Slávia, do nich!“ Jak spatřil Bohouška Váňů, zřejmě mu blesklo v mozku nějaký čarovný stříbrný světýlko a povídal mu:
„Pojď k nám do AC Sparty.“
Pro Bohouška to znělo slavnostně, jako když ho zvou na výlet k Niagarským vodopádům. Ale do pingpongové Sparty se bohužel vcházelo po schodech dolů, do velkého sklepa na Václavském náměstí. Tady Bohoušek hrál týdny, měsíce, roky. Maďaři vyhrávali jeden titul mistrů světa za druhým:
Jacobi.
Mechlovits.
Barna.
Szabados.
Barna!
Barna!
Barna!
Barna!
Bohoušek žil samozřejmě ještě svůj nuselský život a pořád koumal; byl to takový chytrák a koumák. Hledal si svoje pravdy. Hrál navíc tenis a říkal:
„Tenis může stolnímu tenisu prospět, ale stolní tenis tenisu nikoliv.“
Pořídil si do akvária dvě stě padesát rybiček, hlavně měl rád ryby labyrintní, které si chodí pro vzduch tak jako někdo pro plzeňský pivo. Byl ještě chlapec a už přednášel dospělým akvaristiku. Pozoroval, které ryby zvítězí a které jsou poraženy, a proč jsou jedny poraženy.

Hrál závodně ve Vidmaru šachy.
Ťukal biliár.
Jezdil na kole.
Jednou ho brácha Vašek táhl u akcízu ve vleku na špagátu na kole, Bohoušek spadl a řítil se na něho autobus. Šofér v posledních vteřinách autobus vyrejdoval, málem to zvrhl, zastavil, vylezl ven zrudlý. Měl ruce jak řezník a těma rukama ubalil Bohouškovi jednu zleva a druhou zprava, aby to měl správně rozložený. Bohoušek byl groggy, ale už když se díval za odjíždějícím autobusem, rozumoval zas po svém:
„Pane, děkuji vám za ty strašné facky, protože jsem mohl způsobit katastrofu.“
A druhý den přišel na další myšlenku:
„Kdybych měl takový úder jako ten pán od autobusu, tak porazím pana Viktora Barnu.“
A začal trénovat ještě víc. Vzorem mu byl první Čechoslovák, který se později stal mistrem světa ve dvouhře mužů, Standa Kolář. Kolář byl vysoký a sympatický, dosáhl dvou velikých met – stal se inženýrem a v Praze získal titul mistra světa. A nejkrásnější bylo, že ve svých brejličkách útočil a vítězil. Bohoušek od Koláře pochopil, že Čech může vůbec zvítězit, a navíc útočnou hrou. Dvacet let předtím, než přišli na světové fórum Japonci, vyrůstal ve sklepení na Václavském náměstí hráč ve své době dynamičtější než všichni Japonci dohromady. Útočil mnohokrát forehanddrivem, útočil hned ze soupeřova podání, smečoval stále za sebou, pak dal kraťas, potom smeč a konec. To bylo zajímavé, že v tom slabém těle a dosud nevelkém srdci se zrodila jediná varianta: ÚTOK. Ještě to nebylo dokonalé, ještě musel jet do světa prohrávat.
Když vyjel poprvé, Vendelín Veselý mu koupil kompletní anglický oblek, peněz nešetře. A přitom je Vendelín vedl k šetrnosti, dal jim na buřty, ale chleba už si museli koupit sami, a když jeli hrát na Zbraslav, šlo se od elektriky pěšky.
Bohoušek byl ještě kluk, když už hrál proti hráčům slavných jmen. Prohrával, a to bylo dobré, i když někteří staří hráči tvrdili, že s tím

útokem nemůže vystačit. Vrátil se ke svému tréninku, ke své hře na zeď, denně trénoval až pět hodin.
Porážky byly výborné, jeho sportovní srdce rostlo. Teď už neměl oplácet jen hořký slzy Marušky Kettnerový, jak tehdy slíbil, ale měl splatit to, co mu dala Sparta, co mu dal Vendelín Veselý. Vždyť už beztak Maruška Kettnerová toho splatila dost sama, stala se dvakrát mistryní světa. Váňa zatím tloukl tisíce smečů, dával bílému míčku obrovskou rychlost a vzápětí ho zastavoval ve vzduchu a pouštěl za síťku, ve chvíli, kdy už protihráč často vrávoral vylekán a vyčerpán na druhé straně stolu. Začali mu říkat Kouzelník a Sympaťák.
Pak jednou vyšel nahoru po schodech na Václavském náměstí. Nahoře svítily neony, ale o něm dosud nikdo nevěděl. V ruce nesl svou jedinou zbraň, s kterou se vydával dobýt svět: raketu Schlezinger. Má tvrdé dřevo a skvěle se s ní útočí. Nikdy nevěděl, jestli je dřevo z jasanu nebo buku, nikdy nevnímal, jakou má barvu guma na pálce, ale věděl, že je to skvělá zbraň. Dřevo muselo nejspíš vyrůstat v nějaké kouzelné zahradě. Nikdy neměl moc peněz a tahle pálka měla velikou cenu, přetěžko se sháněla, pro něho měla ještě větší cenu než nový automobil Rollsroyce.
Vyšel ven a věděl, že už má velké sportovní srdce. Šel nahoru směrem k Muzeu, kde seděl na kopuli nabodnutý měsíc. Bohoušek si pomyslel, že na Muzeu by měl být nápis:
Jen ten zápas je ztracen,
který je ztracen v naší mysli.
A s tím nápisem se vydal do světa.
V roce 1938 na mistrovství světa v Londýně mu bylo osmnáct let. Anglie bývala veliká země stolního tenisu. Tam se stolní tenis hrával u čaje, tam bylo jeden čas tolik hráčů jako na celém světě dohromady.
Sto dvacet osm hráčů zahájilo boj o světový titul, mezi nimi i Bohoušek Váňů.
Zároveň s Váňou začínají své zápasy další Čechoslováci: Kolář, Hammer, Šlár, Hanek Pivec, Tereba. Váňa je slaboučký, jako by potřeboval podpírat.
Ale:

Curtin, Wales – poražen (3–0).
Schiff, Polsko – poražen (3–0).
Nikolskis, Litva – poražen (3–0).
Grimes, USA – poražen (3–0).
Londýn se zatím chodí dívat na zápasy jen sporadicky, čeká na hlavní zápasy. Váňa vyřídí skvělého Jugoslávce Maxe Marinka zase 3–0.
V příštím zápase ho čeká už G. V. Barna. Viktor Barna. Nejlepší hráč stolního tenisu na světě všech dob. Maďar. Veliké programy a plakáty hlásají, že lze na Peartree Street koupit Barnovy rakety, Barnovy míčky: „Barna“ Balls – „Barna“ Rakets.
Krásný muž, jehož obrázek si vystřihují londýnské služky z časopisů a jehož tvář si prohlížejí anglické šlechtičny. Dospělý muž, který má v očích tvrdost, něhu a vítězství. Muž, kterému později královská Anglie nabídne občanství.
Toto semifinálové utkání je určeno do Royal Albert Hall. Stará londýnská koncertní síň s karmínově plyšovými sedadly, ve které hráli největší světoví hudební mistři a virtuosové. Na zápas přijde tři tisíce lidí; většina fanoušků se chystá podívat na svého miláčka Barnu až ve finále, kde se podle předpovědí střetne s Bergmannem. Hra začíná.
Na jedné straně stojí s lehkým úsměvem gentlemana G. V. Barna, hráč, který si až do dneška na zeleném dřevěném stole postavil svůj skvostný hrad a svůj život. Na druhé straně stojí s pobledlou tváří Bohoušek Váňů z Nuslí, má šedivé kalhoty, modré tričko a vypadá trochu jako prodavač limonád. Ale je to zdání. Ještě než ťukne na stůl první míček, uvědomí si Bohoušek veliké ticho. A uprostřed toho ticha slyší své srdce, které už je srdcem sportovním. Srdce, které urazilo dlouhou cestu a dorostlo do těch největších rozměrů. Slyší jeho údery a je to, jako by tloukl na parlamentě nejslavnější anglický zvon Big Ben, vážící třináct a půl tuny. V sále je stále ticho a on slyší jen své srdce: BIM – BAM! BUCH – BUM!
„Pane Viktore Barno, jsem připraven!
I am ready!“

Začíná boj. Jinak to nazvat nelze. Váňa hraje stylem, který mu o rok později vynese na obrovském turné v Americe název Mlátící Čech. Útočí! Útočí! Útočí! Ničí Barnu smeči, ničí ho kraťasy, honí ho kolem stolu, posílá mu míčky, které se podobají letem padajícímu listí v Hyde Parku. Vystřeluje na něho míčky, které připomínají letící kule anglické královské gardy. Celý zápas je jakousi sportovní hudbou, jako by přišel do Royal Albert Hallu nový mladičký virtuos.
Angličané jsou nadšeni, ale zároveň zděšeni. Je už jasné, že Barna do finále nepostoupí, ten chlapeček se lvem na prsou ho vyřadí. Za necelou hodinu je G. V. Barna vyřízen (3–0). Po zápase se šlechetný G. V. Barna Váňovi lehce ukloní. A Váňa, který nikdy nenosí ručník, si poprvé otře z čela pot. V Londýně se pak Váňa ztratí, najdou ho na kolotoči, jak jezdí na bílých a černých dřevěných koníčcích. Je skoro ještě dítě a už má být vysazen na nejvyšší sportovní trůn. Z kolotoče jede do Wembley, kde na něho čeká ve finále Rakušan Richard Bergmann, jedna z největších světových postav stolního tenisu. Hraje se ve Wembley ve fantastickém prostředí. Je vyprodáno! Brzy se roznesla pověst o neznámém chlapečkovi z Čech, který vyřídil Barnu. Deset tisíc diváků se dívá na jediný osvětlený bod, kde je finále Bergmann–Váňa. Bergmann je podle tisku favorit. Bergmann vyhrává za nadšení publika první set 22–20. Lidé v podvědomí také přejí Váňovi, ale ve skutečnosti žádají, aby byl potrestán za své mládí, za svou drzost, za útok, za odvahu.
Má být zahájen druhý set.
Bohoušek si vzpomene, jak jde po Václavském náměstí, vidí zřetelně Muzeum a jak dělníci tlučou kladivy a dláty ten důležitý nápis:
JEN TEN ZÁPAS JE ZTRACEN,
KTERÝ JE ZTRACEN
V NAŠÍ MYSLI
Za hodinu se Rakušan Richard Bergmann panu Váňovi lehce ukloní. Váňa vyhrává další tři sety ve fantastickém tempu: 21–9, 21–16, 21–14.
Londýn je nadšen. Král je mrtev! Ať žije král!
Ve Wembley stoupá nahoru československá vlajka a hraje se ta známá píseň o českém domově. A Bohouškovi Váňů vytrysknou dvě

slzy, ale nejsou už hořký, ale sladký, jak to v takových případech bývá. A to je kousek skoropohádkového příběhu ze života chlapce, který měl srdce, s nímž těžko došel na Zbraslav a s kterým nakonec došel až na konec světa.

Váňa přijel do Prahy, Vendelín Veselý si sundal brejličky a povídal mu: „Hrál jsi dobře."

A nic víc. Pan Vendelín Veselý byl přesvědčen, že sportovci se nemají přechválit, aby pak nenosili nos moc vzhůru a neviděli už dolů na zelený stůl anebo na zelený trávník. Bohouškovi Váňů to zřejmě pomohlo, protože se pak stal ještě mistrem světa v Paříži a vyhrál na tisíc cen a medailí – pražský potok Botič by se s nimi přehradil. Na pana Vendelína Veselého se dočista zapomnělo, a když umřel, lidi mu všechno rozkradli, i jeho krásnou sbírku známek. Musel být pochován v papírové košili, protože jinou neměl. Na pohřbu mu bylo celkem devět lidí, většinou stolních tenistů, mezi nimi byli Bohoušek Váňů, Hanek Pivec a Vlado Miko.

Když končil Bohoušek Váňa se stolním tenisem zrovna ve Švýcarsku, věděl, že je unaven a na konci sil. Měl veliké sportovní srdce, ale už nemohlo nic dobývat. Potřeboval zas to obyčejné srdce, aby s ním mohl normálně žít, pracovat, jezdit na výlety na Zbraslav, chodit nakupovat. Bál se trochu, že na něho zapomenou a že ho budou také pohřbívat v papírové košili jako pana Vendelína. Vrátil se domů a žije tu skromně a většinou i spokojeně. Až půjde kolem, vás, ani nepoznáte, že je to ten Mlátící Čech, před kterým se třásl na zelených stolech celý svět. Že je to Bohoušek Váňů z Nuslí, který tenkrát v Royal Albert Hallu vyřídil G. V. Barnu a potom ve Wembley Richarda Bergmanna a definitivně tak oplatil hořký slzy Marušky Kettnerový.

REPORTÁŽNÍ POVÍDKA ZA PĚT LITRŮ HŘÍBKŮ VE SLADKOKYSELÉM NÁLEVU

Potkal jsem zase Pekaře. Znám ho už deset let, před deseti lety jsem za ním jel do Liberce, kde vedl dobrovolně hokejisty Dukly Liberec. Už tehdy mi bylo jasný, že Pekař je cvok. Cvok do sportu, jako je někdo cvok do karet nebo do alkoholu. Už si přesně nepamatuji. V Liberci chodil Pekař trénovat s vojáky po nocích, spal tam na lavičce, dělal to léta a ve střední Evropě se o tom nevědělo. Pekař byl odněkud z Ústí nad Labem. Nejdřív řidič, pak úředník, potom voják. Bavila ho myslím chemie a hrál fotbal za ústeckou Armaturku. Běhal závodně i plaval, ale nic nedělal tak, aby se stal Velikým Mistrem Sportu. Byl strašný citlivka, jak vyhráli naši sportovci velké sportovní utkání, tak u televize při hymně strašně brečel, a snad dokonce posílal našim sportovcům pozdravné telegramy do ciziny. Když začínal na vojně, měl se svou ženou jen kufr a konvičku na čaj. Říkali mu Hereira a taky Hadař, protože uměl chytat zmije. Chytal je holou rukou za hlavičku do dvou prstů a dával je do pětilitrových lahví od okurek. Chytil jich stovky. Víc jsem o něm nevěděl. Pekař, Hereira, Hadař. Napsal jsem tehdy o tom nějakou reportáž, ale koho to zajímá? Lidi spíš zajímá, jaké číslo kopaček má Pelé a jaké má poprsí B. B. Tenkrát to byla spíš taková reportáž na přání, jenom pro ně a pro mě, jako když se hraje na přání v rádiu. A tak jsem tedy asi po deseti letech zase potkal Jardu Pekaře.

Zmužněl, černé vlasy místo aby mu vypadaly, narostly a v očích měl stále ohníčky jako Lucifer.

Hrnul se ke mně:

„Jak se máte? Co děláte?“

A já mu na to říkal něco takového, co říká obligátně většina lidí na světě, že to za moc nestojí. A on na to:

„Tak to tedy vylepšíme. Přijďte k nám na reportáž.“

Řekl jsem mu, že se mi to absolutně nehodí, protože mi zatéká do bytu, musím jít k panu doktorovi Mertlíkovi dát si spravit zuby, píšu film, jedu na Rybárnu dělat na dva měsíce zástupce převozníka pana Zýky, kde si budu sbírat materiál na knížku, a ještě musím chodit se

psem každé ráno na procházku, protože žena a děti se vypravují do školy a do práce.
Pekař zesmutněl, pak uvažoval a povídal: „Víte co? Jak k nám přijedete na reportáž, tak vám dám pět litrů hříbků.“
V té chvíli jsem poprvé zaváhal. Hříbky jsou totiž má slabá stránka. V podstatě je nenávidím. Jsem totiž rybář, a když přinesu domů sumce velikého jak prase anebo štiku jako krávu (což se ovšem nějakou náhodou dosud nestalo), tak si toho doma téměř nikdo nevšimne. Mé ryby jsou považovány za ty nejmenší mřenky, jak je krásně nazval vrchní poštmistr ze Skryjí pan Josef Dubský. Moje žena a zvlášť moje tchyně jsou totiž vášnivé houbařky. Přinesou domů v tašce pár seschlých lišek a málem by z toho udělaly houbařskou výstavu. A tak jsem zaváhal a horečně přemýšlel, protože moje rodina by mě konečně taky uznala, kdybych přinesl nějaké pořádné houby. Byla to prostě ohromná příležitost, asi jako když se ve sportu dostane člověk sám před brankáře, nikde nikdo, a on může dát gól a rozhodnout mač. Nesmím to přestřelit, a tak jsem tomu Pekařovi řekl:
„Myslíte to vážně?“
„Naprosto vážně.“
Vyhrkl jsem:
„Tak mi to dejte písemně.“
Pekař sehnal kus papíru a krasopisně napsal, jako kdyby byl písař z nějakého vznešeného zámku:

Zavazuji se, že dám darem Otovi Pavlovi 5 litrů hříbků v sladkokyselém nálevu, když napíše reportáž o Dukle Zbiroh.
Jaroslav Pekař

Podali jsme si ruce a bylo to hotový. Šel jsem tenkrát domů a měl jsem docela fajn náladu. A říkal jsem si: no tohle! Dělal jsem reportáž, aby se mnou pan pilot Kumpošt dělal akrobacii ve větroni, psal jsem reportážní knížku prý za to, že mě Dukla vzala s sebou do Ameriky. Ve skutečnosti jsem všechny reportáže dělal proto, že jsem to měl placený anebo že jsem měl na ně chuť. Ale ještě jsem nikdy

nedělal reportáž za hříbky v sladkokyselém nálevu. Měl jsem dokonce báječnou náladu a broukal jsem si:
Pekař peče housky,
uštipuje kousky.
Pekařka mu pomáhá…
Papír se závazkem jsem uložil do Šuplíku, aby ho nespatřila tchyně, protože jsem měl svůj plán. A jel jsem dělat zástupce převozníka. Je to krásný přívoz, protože už tam nechodí moc lidí, a my tam měli s panem Zýkou zázračný dalekohled. Když někdo přišel, rozsvítilo se v dalekohledu jako na křižovatce buď zelený světlo, anebo červený. Když se objevilo červený, znamenalo to, že je to špatný člověk. Běželi jsme rychle pro loveckou pušku a stříleli jsme po něm přes řeku brokama na zajíce a ten zlej člověk pelášil směrem k hradu Křivoklátu a už se nikdy nedostal k nám na tu nejkrásnější stranu, kde jsme měli božské ovce, malé právě vylíhlé jezevčíky, mlsné králíky a chytrého kocoura Mourka. Ale na Pekaře jsem nezapomněl. Napsal jsem mu, že určitě přijedu na jejich poslední mač s Rokycanama, a aby připravil ty hříbky. Odepsal mi zas takovým krasopisným písmem, že slib stoprocentně splní. Ale byla tam taková divná věta: nevěřil prý, že k nim přijedu. Ta věta se mi zdála trochu podezřelá, jako by v tom byla jakási obava anebo dokonce skryté přání, abych nejezdil. Ale na konci zas stálo, že se všichni skutečně moc těší.
A tak když připlula veliká voda a hrozilo, že přijdou i ledové námrazky, vytáhla se jediná maličká převoznická loď na břeh a já se chystal vlakem do Zbiroha.
Když k nám přišla moje tchyně Františka Nováková, co má muže Aloise, který pro naši rodinu neustále pořizuje velejemné polévky a domácí sulc, stručně jsem jí oznámil: „Jedu na houby a rovnou je tam naložím, abyste neměli práci. Je už pozdě, ale ještě rostou. V pondělí se přijď podívat.“
Úplně zkoprněla, nekladla mi další otázky, bylo to, jako když řeknete rybáři, že v pondělí v deset hodin dopoledne mu ukážete obrovskou štiku a bude rovnou obalená ve strouhance.

A tak jsem jel tím vláčkem na Beroun, kterým už jezdím desítky let a který je pořád tak špinavý jako před pětadvaceti lety. Pořád tam neteče voda, na záchodě není papír a oknama není skoro vidět. Ale člověk si už tady na to zvykl, opak by ho překvapil. Díval jsem se špinavým oknem na Berounku, zkoumal řeku a broukal si:

Houby, houby, houby,
ty já strašně rád…

Kouřil jsem jednu cigaretu za druhou. Nejsem kuřák, kouřím, jen když mám dobrou náladu nebo odpočívám. Taky nekouřím měsíc, pak vykouřím sto cigár, jen se po nich zahulí. A v tom čoudkupé jsem si maloval, jak vojáci ze zbirožského zámku pro mě přijedou pozlaceným kočárem s bílýma koňma, který jim tam zbyly po panu baronu Colloredu Mansfeldovi.

Přijeli s gazíkem. Pekař tam nebyl. Muž, který má na starosti tělovýchovu, Péťa Němec, mi řekl, že Pekař byl pryč, ale už je doma a je mu nějak zle se žlučníkem. Tak jsme jeli za ním. Byl doma, ale jak mě uviděl, měl v očích nějaký smutek. Jako když ho trápí žlučník anebo jako kdyby měl v očích strach. Sedělo se, pilo kafe, mluvilo se o všem možným, ale o tom nejdůležitějším nepadlo ani slovo. Jenom na odchodu jsem mu připomněl mezi dveřmi, aby připravil na sobotu ty hříbky, protože přijede fotograf pan Tachézy, že by si je rád vyfotografoval. A myslel jsem si: jednak vyfotografoval a jednak vůbec. Řekl, že ano, ale řekl to nepřesvědčivě a najednou mi nabídl, jestli bych nechtěl domů nějaké kapry. To jsem tedy rázně odmítl s tím, že kaprů jako rybář mám pořád plnou vanu.

Odjel jsem bydlet do takových srubů uprostřed lesa, kde byl klid a mír. Ale začal jsem mít obavy o osud těch hříbků, a tak ráno, ještě před rozedněním, jsem vyrazil do lesa. Bylo už zima, ale bylo to krásný.

Padal první sníh v kusech a první sníh je něco jako počáteční láska, protože potom už zevšední. Jenže houby žádný nerostly. Našel jsem jednu václavku a dvě čirůvky fialový, což se naložit nedalo. Ale jak ten sníh padal, zdálo se mi, že mezi zelenými smrky vidím míhat se vojáky, jak hledají pro mě hříbky. Ráno mě vzali do zámku. U vchodu stála stráž, překrásná stráž. Litinový voják s puškou, který

má v sedací části díru, kam vedla roura od kamen. Ten voják, to jsou vlastně kamna a vytápěla se proto, aby panstvu nebyla při vystupování z kočáru v chodbě zima. Zámek se teď dává do richtiku. Byl uveden do krásného pořádku sál, kde maloval Alfons Mucha svou slavnou Slovanskou epopej, člen SNB – plzeňský šerif Jan Trepka tu se svou partou potápěčů hloubí polozasypanou studnu. Zatím jsou v devadesáti metrech a ještě jim zbývá vyhloubit sedmdesát čtyři metry. Prý tam fašisti naházeli nějaké usvědčující materiály s vědomím, že to Češi nedokáží vyndat, a tak se teď o to Češi pokoušejí. I když tam nebude nic, tak ta studna bude aspoň zase jedna z nejhlubších na světě. Do skály, na které stojí věž starší než husitská doba, se dávají injekce.

A sport?

Myslím, že na bráně toho zámku by mělo být vytesáno:

BEZ SPORTU NENÍ ŽIVOT

Protože tady sportují všichni. Důstojníci hrají dvakrát týdně fotbal na život a taky na smrt, běhá se, střílí, závodí, chodí pěšky do zaměstnání. Já vím, že to nikoho nezajímá, že je to takové všední, ale asi to není zbytečný. Ti lidé se mi zdáli čiperní a hbití. A když člověk pátrá po kořenech, přijde na to, že sportuje velitel. Velitel fandí místní Dukle, vlastně jí radí, a v tom to vězí. Říká se, že ryba smrdí od hlavy, ale tady by se dalo říci, že ryba od hlavy voní. Můžu je chválit, protože mě nepodplatili a začínalo mi být jasný, že hříbky nedostanu. Bylo mi to jasný, jakmile mi řekli, že tu přede mnou byli kopat staří páni pražské Dukly. Ale co hlavního: odvezli si náruče hříbků. Jednak si je nasbírali, když rostly, a jednak jim celá Dukla Zbiroh šla na hříbky a připravila jim šest lísek hříbků a křemenáčů z lásky – jak srdcata z Matějské pouti – a ještě je vyzdobila větvičkama. Dovedete si představit koulaře Jirku Skoblu, kolik unese lísek. Přijel s nimi i zpěvák Milan Chladil, který dal Pekařovi krásný nůž za houby a na houby. Dukle se to náramně líbilo.

A tak když jsem zjistil pravý stav věci, už jsem o hříbkách nemluvil, ale trochu mě to mrzelo. Pekař mě vzal na kapry, prý každý den chytneme dva, takže budu mít domů čtyři kapry. A kdyby ani ti kapři nebyli, tak by prý mi mohl opatřit nějakou ženskou. Za dva litry

hříbků jednu ženskou. Tedy za pět litrů dvě a půl ženský. Ženy jsem odmítl, byl jsem příliš unaven z toho přívozu, a tak jsme šli chytit čtyři asi tak dvoukilové kapry. Zima byla strašná. Za dva dny jsme nechytli kapra ani jednoho.
Ale Pekař mi krásně vyprávěl o tom, jak hrají fotbal a jak si odpoledne užiju. Měli a mají výborné hráče: Jozífka Takacze, Kodla Zikmunda, Pepu Fraibiše, Silvestra Máčka, Kusýho a moře dalších. Hrají prý dobře a za odměnu jeli na pár dní na dovolenku na Vranov, kde provozovali pořadovou přípravu, „akvabely“ ve vodě a kde chodili do podniku U Buřtíka na pivo. Když odjížděli, celá vranovská přehrada plakala. Zeptal jsem se ho, zda mají také hymnu, a on si vylezl na pařez a začal hned u refrénu:
To tílko sošky, ty štíhlé nožky,
průsvitné jemné nylon punčošky,
ten ovál boků, ta jiskra v oku
a ještě něco víc, co nelze říct.
A sám Pekař má jiskru v oku a zpíval tak procítěně, že to bylo roztomilý, i když ti kapři nebrali. Je to vlastně písnička o tom, jak člověk potká v ztichlé ulici malé děvčátko krásné jako soška, co dělal pan Štursa. Pak to pokračuje tím, že dojde k políbení a k dalším záležitostem. Pekař se ohromně zapálil a byl na něho krásný pohled, jak tu zpívá s nemocným žlučníkem nad tichým rybníkem, kde ležely naše mrtvé pruty. Byly stejně mrtvé jako les, kde jsem nic nenašel. Když jsme jeli potom promrzlí domů, měl jsem dojem, že mám zápal plic. Pekař navrhl, abychom jeli do sádek k panu Fialovi, že mi prodá domů kapry. Chtěl jsem vztekle namítnout, jestli tu taky někde neprodávají nakládané hříbky v sladkokyselém nálevu. Ale mlčel jsem a přikývl jsem. Koupil jsem si domů dva veliké kapry, jaký jsem předtím za třicet let rybaření nikdy nechytil. Vycházel jsem z teorie, že doma pro kapry zapomenou na houby. Jenom jsem nevěděl, jak mému synovi budu líčit, jak jsem kapry zdolával.

ZÁPAS FOTBALOVÝ.
Jak probíhá takový zápas?

Takový zápas v městečku, kde jsou vojáci, probíhá poměrně zajímavě. Nejdřív předtím paní Pekařova vypere dresy (vojáci si sami perou štulpny), Pekař shání vápno na lajnování hřiště, Péťa Němec razítkuje vstupenky, vojáci jdou pěšky na hřiště, Pekař žehlí dresy.
Ve 14.30 má utkání začít.
Nezačalo. Nepřišel rozhodčí. Každé mužstvo trénovalo na branku. Ve 14.30 vystřelil Kusý strašnou pecku, minul branku.
Míč prorazil pletivo a vyrazil obě okna obýváku v bytě správce hřiště pana Veverky.
Ve 14.42 nadává paní Veverková z okna vojákům, že jejich dcera Eva nebude mít kde spát. Vojáci navrhují, že může jít spát do kasáren. Někdo jde shánět pana Bašíka, co chová moravský modrý králíky. Když prý se mu dá na pivo, udělá to hned. Je jasný, že to zaplatí ze svý kapsy Pekař anebo velitel (ten má větší plat). Za vstupné na zápas se obvykle vybere od diváků málo, tak osmdesát korun. Na konci sezóny se udělá večeře NA BOUCHALCE.
Ve 14.45 se podařilo přemluvit Josefa Hykeše, místního fotbalistu, aby zastupoval rozhodčího.
V 15.00 začne zápas. Pekař chodí kolem lajny s nezapálenou cigaretou, vykřikuje rady. Důstojník Maleček ošetřuje kelénem zraněné koleno. Rokycany mají zdravotní sestru Růženu Svobodovou, která si kope za brankou s míčem, protože je jí zima. S Rokycany jezdí už šest let. Její pětasedmdesát let.
V 15.45 je půle: 0–0. Rokycany mi daly napít trochu teplýho čaje. Z protekce. Vojáci nedostali nic. Jsou ještě mladí. Jsou špinaví, mají rozbitá kolena stejně jako hráči amerického fotbalu v New Yorku, kteří vydělávají milióny.
Po půli:
Je vyloučen po právu tělovýchovný náčelník, miláček davu, Péťa Němec, protože řekl panu Hykešovi, že takhle to viděl pískat jedině v televizi.
Zikmund hlavou: 1–0 pro Duklu.
12. minuta druhé půle: dcera pana Veverky Eva odváží rozbitá okna ke sklenáři panu Baštíkovi, co chová moravský modrý králíky.

Ježek 2–0. Zase hlavou.
Kusý 3–0. Z moc přísně nařízené desítky.
Zikmund 4–0. K tyči. Konec.
Mužstva odcházejí. Předvedli hezký fotbal. Nechali na škváře litry potu. Jdou vítězové ze Zbiroha. A pak jdou Rokycanští a pan Veverka dává na starožitný gramofon Vačkářovu Vzpomínku na Zbiroh, čtyři kusy, to je taky překrásná vzpomínka na Zbiroh!
Ale píseň je hezká. Je v ní zbirožský potok, ta políčka, co jsou tak napůl mezi Brdy a Křivoklátem, je v ní i rybník, ve kterém jsme nic nechytili, a ty krásné lesy, v nichž jsem nic nenašel. Je v tom i ten fotbal. A já se ptám: Proč to dělají? Protože bez toho nemůžou být. Nemůžou bez toho být, protože to není koníček, ale kůň. Chlapský, který nahrazuje chlapům bitvy, lovy na mamuty a velryby, dobývání severních a jižních pólů, které už jsou dobyty. Chtěl jsem tu najít něco záporného, abych se jim pomstil, že mi nedali ty hříbky, ale nic jsem nenašel. Jenom to, že tím trpí někdy ženy, protože muži nejsou doma a jsou jinde. Že vlastně paní Pekařova a paní velitelova by měly mít své koně, třebas bílé anebo grošované, na kterých by dojely až na místa, kde se nemusí pořád prát prádlo, fusekle, žehlit a nakupovat a kde je člověku dobře anebo kde se pořád zpívá a tančí.
A abych nezapomněl, pak mě Jarda Pekařů ohromně překvapil. Řekl, abychom si jeli vyfotografovat ty hříbky. A tak jsme jeli. Měl je už srovnané a připravené na polici. Hned jsem poznal, že to nejsou pravé hříbky, takové bílé, které když najdete v lese a v mechu, tak vám srdce usedavě skáče a chce si skočit aspoň na chvilku k těm hříbkům. Když se podíváte dobře, vidíte, že hříbky jsou v té skleničce vpravo dole, v rohu a nad ní je lahvička hříbků s křemenáči. Tamto je míchanice. Ale mlčel jsem. To je jen tak, aby bylo všechno jak se patří. Pekař téměř dostál slovu jako chlap. Jak jsem se na místě dověděl, půjčoval si hřiby po důstojnících v době, kdy sháněl vápno na hřiště a žehlil dresy. Také velitel mu půjčil lahvičku. A tak jsem Pekařovi ty půjčené vrátil. A vzal jsem si ty darované. A oba jsme se smáli a za břicha popadali. A pak najednou mi zas bylo do breku, protože jsem si uvědomil, že takoví lidé, jako jsou Pekaři, musí lákat novináře a spisovatele na hříbky v

sladkokyselém nálevu, zatímco u šaten zpěváků a sportovních hvězd stojí zástupy žurnalistů. A čekají a čekají, aby znovu a znovu mohli popisovat, jaké má Pelé kopačky a B. B. poprsí. Koho to, prosím vás, zajímá, jak kope Dukla Zbiroh? Nikoho. Ale jedno je jistý, dámy a pánové, že bez Pekařů by sport umřel stejně, jako by lekla ryba bez vody. Myslím ten sport malý, opravdový. Jel jsem domů a bylo mi docela fajn. A najednou jsem si uvědomil, že si broukám písničku. Bylo to něco jako:

To tílko sošky, ty štíhlé nožky,
průsvitné jemné nylon punčošky,
ten ovál boků, ta jiskra v oku
a ještě něco víc, co nelze říct…

JÁ JSEM KRÁL, TY JSI KRÁL, KAŽDÝ MÁ SVŮJ MARCIPÁN

Jardu Borovičku jsem poznal, vážení, v Dukle v době, kdy to Dukla Praha ještě válela. S Borovičkou jsem vycházel, občas jsem se s ním trochu kamarádil, ale zásadně jsem se k němu nepřibližoval, jako se člověk nepřibližuje k tygrovi. Byl moc chytrý i moc hloupý. Zeptal se mě před fotbalisty na nějakou knihu, a já ji nečetl, zeptal se mě na nějakou vážnou hudbu, a já ji neslyšel. Byl chytrý v tom, že to všechno četl, a hloupý v tom, že se mě na to provokativně ptal, protože jsme se vzdalovali jeden druhému, ačkoliv jsme mohli jít vedle sebe. Napadal lidi, napadal hráče. Říkali, že je hrubián. Když Dukla přiletěla do Paříže, koupil si hned za své kapesné lístek do pařížské opery na Fausta a Markétku. Lístek měl až na poslední galerii a seděl tam sám a při představení plakal. Byl svůj. Nerozuměl jsem mu. Tak jako nerozumím řece, která se občas vyleje z koryta a jindy zase strádá nedostatkem vody. Řekl jsem si, že jednou ho víc poznám. Ale pak k tomu nedošlo. Vezli mě sanitkou do ústavu a troubili.

/Hrál také na bílém trávníku/
Všichni mi odpadli po půl roce, jako když se běží běh na dlouhé vzdálenosti. Chodili tam za mnou jenom žena, matka a moji bratři Hugo a Jiří. Nikdo mi už vlastně nedával naději, tak jako když je na ukazateli stav tři–nula a za chvíli to nejvyšší rozhodčí odpíská. A tehdy, když jsem byl na tom nejhůř, se objevil. Čekal jsem smrt, a přišel Borovička. Už jsem nesnášel lidi, záviděl jsem jim, že žijí a že se smějí. Vyštěkl jsem na něho:
„Co tady chceš?“
Řekl:
„Přišel jsem se na tebe podívat.“ A znělo to:
„Přišel jsem, abys neumřel.“
Stál. Neměl jsem chuť s ním mluvit. Musel poznat, že se z toho nedostanu, jako to poznali jiní. Řekl jsem mu znovu, aby šel. Příště přišel a zase řekl.

„Přišel jsem se na tebe podívat.“ A znělo to zase jako:
„Přišel jsem, abys neumřel.“
A když odešel, říkal jsem si:
„Hrál desítky těžkých zápasů, musí tedy poznat, že ještě nikdo neodpískal konec mého zápasu.“
Doktoři mě z toho zhruba dostali, hráli na tom zvláštním bílém trávníku s mou rodinou a kopal tam také Jarda Borovička, řečený Borovice, skvělý centrforvard pražské Dukly. Měl na ten zápas měkké semišové boty a v ruce držel tulipán.
Byla to první květina, kterou jsem v životě dostal od chlapa.

/Konečné budou mít
diváci pokoj/
Když mě pustili z ústavu, svítilo slunce. Ale pro něho právě zacházelo. Příliš dlouho vykládal ty své moudrosti a nakonec je říkal před někým, kdo měl možná moudrosti víc a hlavně byl důležitější. Dali mu kopačky. To se tak říká, když někoho vykopnou.
Šel domů z Dukly, když mu to oznámili, a myslel na svého nosatce, milovaného Cyrana z Bergeraku, a cedil mezi zuby:
…a nakonec Borovice
dostal zákeřně do palice!
Možná, že ho také propustili z Dukly proto, že se jim zdál starý. Starý jako je to v jiných zemích, v jiných městech, v jiných továrnách a na jiných hřištích světa.
„TVŮJ MOZEK DOSLOUŽIL, TVÉ SRDCE SE OPOTŘEBOVALO A TVÉ SVALY ZMĚKLY. NEZLOB SE, MĚLI JSME TĚ RÁDI. BUDEME NA TEBE VŽDYCKY VZPOMÍNAT. JSI VÝBORNÝ CHLAP. TY SE VE SVĚTĚ NEZTRATÍŠ.“
Kolik stojí tahle řeč v korunách?
Bylo by snad dobré ji rozmnožit a poslat ji do celého světa. Dotyčnému, který dostává kopačky, by se vždycky mlčky podala a ušetřil by se čas.
Borovička šel. Na Julisce vlál žlutavý prapor Dukly. Prožil v Dukle mnoho krásného, ale necítil v sobě zlobu. Byl chytrý a čekal

podobný konec. Už jednou ho málem vyrazili, ale tehdy se ho zastal trenér Karel Kolský, který řekl:
„Nehloupněte, Borovička je normální kluk, který jenom někdy blbne.“ Kolský za něj tehdy vložil ruku do ohně a nepopálil se. Teď už tam Kolský nebyl a snad už se také nedalo nic dělat. Asi to tak muselo dopadnout. Fakt je, že někdy blbnul. Mohl míň kecat a víc mlčet a nemuselo to tak dopadnout. Takhle odcházel bez fanfár, bez vojenských bubínků a ani mu nedali na památku obraz od pana malíře Šetelíka. Na nikoho se nakonec nezlobil, nežádal o rehabilitaci a nechtěl ani ten obraz Prahy. Bylo to vlastně, jako když prohraje jeden z fotbalových zápasů. Naučil se na hřišti odcházet po porážce se vzpřímenou hlavou a díval se občas povykujícím divákům drze do očí. A tak šel také z Julisky.
Chtěl ještě kopat. Chtěl prodávat své nohy až do posledního dne jako dělník fotbalového hřiště. Ale Evropa už ho nechtěla. Nabídl se Austrálii. Austrálie je ta, co jsou klokani a Slávia Melbourne. Austrálie konečně měla zájem. Nabídli mu tolik, že by mu po odeslání peněz rodině na živobytí zbyl vždycky dolar na zmrzlinu. Napsal do Ameriky. Amerika je, jak známo, země ještě větší. Američan Viktor mi řekl, že je Borovička starý. Uvědomil jsem si, že ten Američan první řekl pravdu, a mlčel jsem. Pokračoval:
„My Američané na to máme cit, kdy je někdo mladý a kdy už je starý.“
Měl pravdu. Amerika je pro Jardu příliš tvrdá, vytřískali by tam z něho smysl pro Cyrana z Bergeraku. Zapomněl by v prachu hřišť na operu. Buď by ho odnaučili plakat, anebo by ho naučili plakat ještě víc. V pětadvaceti by Ameriku rozdupal, v pětatřiceti by Amerika rozdupala jeho.
„Napijeme se,“ řekl mi ten Američan.
Byla to dobrá whisky. Johnnie Walker. Když jsem přijel domů, zavolal jsem telefonem Borovici domů. Když přijel ke mně, vykřikl jsem na něho. Byla to revanš, jak za mnou chodil do toho ústavu, byl jsem někdy pěkná mrcha:
„Jsi starý! Starý! Rozumíš?! Jako fotbalista patříš do sběru!“ Chtěl jsem, aby si to vštípil do hlavy, aby to pochopil, aby věděl, že měl

smůlu, že nežil v pozdější době tak jako desítky mladších hráčů, kteří se mohli ještě prodat na evropských trzích. Měl jsi prostě smůlu, chápeš to?! Někdo žije za Karla IV., někdo dnes a někdo ještě později. Sedl si na gauč a řekl tiše:
„Neřvi na mě. Vím to, že jsem starý. Chtěl jsem to jen zkusit.“ Sebral se a měl zas tak hrdě vztyčenou hlavu. Neřekl už vůbec nic a odešel. Myslel jsem, že už nikdy nepřijde. Dlouho jsem o něm neslyšel.
A pak jsem se dověděl, že dře dál. Těsně po válce tiskl šatenky, vrátil se jako grafik do tiskárny. Dali mu práci u černoty, jako kdyby byl učedník. Chtěli ho snížit a srazit dolů, protože příliš dlouho v rozhlase slyšeli a v novinách četli jeho jméno. Teď mu to chtěli odvést a přišla doba, kdy musel uznat, co všechno umějí zase oni. Dostal čtrnáct stovek měsíčně, a za to neuměl žít, odnaučil se to. Praštil s tím a vzal si kopačky a hrál na menších hřištích a za méně peněz než v Dukle. Vítkovice, Vlašim, Sokolovo. Vlašimi málem pomohl do první ligy. Běhal a trénoval. Najezdil vozem tisíce kilometrů, spal často v hotýlcích a v mansardách. Když jezdil do Vlašimi, zastavil vůz, vběhl do trávy a natrhal ženě Jitce devatero lučních květů, jako je to v té písničce. Pak nastartoval vůz a recitoval si svého Cyrana:
Já nosím v nitru svém elegance květ,
jak švihák moderní se ovšem neparádím.
Jede, recituje, pak dojde k baráku, kde bydlí, a vyběhne po schodech nahoru. Ani nezamkne vůz. V ruce drží květiny. Běží po schodech a je rozechvělý. Jako mladík. Vlastně se tolik nezměnilo. Nevozí tulipány z Amsterodamu, ale kytky z louky.

/Hledejme všichni prameny
Botiče/
Jak ho poznávám stále víc, vidím, že má rád přírodu, jako by byl její součástí. Když byl Jarda ještě Jaroušek, četl knihu o pramenech Amazonky. A pak také uvažoval, že jeho pražský rodný potok Botič musí mít prameny, a začal je hledat. Šel několikrát za rok kilometry ve slunci, v dešti, ve sněhu. Nenašel ty prameny. Nikdy je nenašel a nikdy od toho neupustil. Zatímco cestovatelé jezdí do Afriky, on

hledá prameny za Prahou. Vezme si kecky anebo lyžáky, podle toho, jaké je roční období. Je to jeho veliká romantická cesta. Jde kolem vesnic. Petrov. Pitkovice. Křeslice. Jde a prohlíží potok, jako by v něm mohly plout nejkrásnější barevné mořské ryby, naslouchá, jak roste tráva, a dává svůj velký nos až k zemi, aby znal přesně vůni sena. V zimě se brodí sněhem. Tam někde u Křeslic se potok rozdvojuje, jako by někdo seshora nařídil, aby to tak bylo a aby Borovička ten pravý pramínek nemohl najít. Snad ale Borovice ty prameny najít vůbec nechce. Stačí mu, že je může hledat, protože bez hledání nemůže žít. Také my bychom mohli hledat jiné prameny, a možná že bychom nebyli tak malicherní a hloupí a pochopili bychom, že život brzy začíná a taky brzy končí. Když jsem byl ve Švýcarsku, fascinovalo mě jako nikde na světě, že bohatí i chudší Švýcaři vyjedou každou neděli pod hory, na které vedou silnice, nechají vůz pod horou a pak jdou hledat květiny a snad také prameny, ze kterých pijí tak, že si z dlaní udělají nádobku podobnou mořské mušli.
A v létě bychom za Prahou našli Jardu Borovičku odpočívat v seně, jak si recituje verše – Bezruce, Wolkra, Vrchlického, Nerudu. Pochopili bychom asi jediné, čemu jsem zatím porozuměl já: Když odpočívá (v seně, tak odpočívá. Když pije – tak pije. Když miluje – tak miluje. Rád jí celer. Když hraje fotbal – tak to válí. S gustem. Protože je poživačný a jedině to má podle něho cenu. Pojďme dál až ke křemínkové studánce. Napijeme se a vejde nám možná do očí štěstí. Ale ve skutečnosti to není ten pravý pramínek Botiče. Pramínky Botiče jsou možná dál, mnohem dál, někde tak daleko, jako jsou prameny Amazonky anebo Mississippi. To je Jardovo a snad i naše štěstí. Najít štěstí můžeme, jedině když budeme silní. Ale najít první praménky velkého štěstí, to se musí dlouho, předlouho hledat a hodně pracovat.

/Udělám z tebe valibuka/

Vlastně se tolik nezměnilo. Nevozí tulipány z Amsterodamu, ale kytky z louky. A pořád hraje fotbal za menší a menší mužstva. Až donedávna, kdy za mnou přišel a ohromil mě:

„Od nynějška jsem trenér.“
Oddychl jsem si a vyhrkl:
„To je výborný. Napíši o tobě na rozloučenou. Konečně budou mít diváci od tebe pokoj,“ řekl jsem tónem, jak jsme často žertovali anebo to taky napůl myslili vážně. Zapálil jsem svíčky ve starých svícnech. Hořely a nad nimi vyhrával můj hrací obraz z Nezabudic starou písničku a na tom obraze pracovali dva ševci. Jeden tloukl kladívkem a druhý zašíval dratví a hlavička mu jezdila nahoru a dolů. Borovička vyprávěl a já to slyšel zas z jiného konce: Jeho prastrýc Václav měl zahradnictví. A prateta Anna to zahradnictví měla s ním, takže byla zahradnice. Prastrejc Václav začínal z vydupaný země. Na malé políčko nosili s pratetou humus, a když to donosili, tak se tehdy neregulovaný Botič rozvodnil a oni ten humus museli nanosit znovu. Ale nakonec nad Botičem zvítězili, přemohli ho. Prastrejc Václav, to byl krásnej chlap, když ho ženský viděly, chtěly by nejraději od něho ještě jiný věcí než mrkve a celer. Václav byl sukovitý Borovička a měl kníry, ale ne ty maloměšťácký, co se uvazovaly, ale samorostlý kníry, co se samy kroutily nahoru a smrděly tabákem, protože strejda kouřil fajfku. S tou fajfkou byly vůbec veliký problémy, protože prateta měla astma, pořád pokašlávala a hubovala. A jednou mu vlezlo na nervy, že zase v domě nadává na to jeho kouření, že vzal porcelánovou fajfku a bouchnul s ní o zem, a ona se přelomila. On byl prastrýc vůbec vzteklý. Jardův táta mu začal pomáhat v zahradnictví. Jednou počítali celery a prastrejc počítal:
„Jedenadvacet, dvaadvacet…“
A protože to bylo ještě za starýho Rakouska a za císaře Františka Josefa, co měl bílý licousy, a tehdy se mluvilo v Praze dost německy, Jaroslavův otec to přepočítával německy:
„Einunzwanzig, zweiunzwanzig…“
A milého prastrýce tak popletl, že se namíchl, vyndal z pusy zdrátovanou fajfku, vzal jeden celer a praštil Jaroslavova tátu po hlavě. A od té doby byl vlastně Jardův táta posedlý celerem. Když pak to maličký zahradnictví převzal, pěstoval hlavně celer. A nebylo to tak špatný, protože celer je moc zdravá a taky důležitá věc. Celer

má jako Borovičkové svou historii. Celer se vyskytoval jako divoká plodina mořských plání Evropy, Asie až po Indii. Též rostl v Africe a Jižní Americe. Latinsky:
Apium graveolens.
Homér pak říká, že planý celer se nazývá:
Selinon.
Samotný celer se skládá z kořene, z hlavy, která se hlavně jí, z lodyhy a lístků. Je skvostný jako salát v malé dávce a pro svou aromatickou sílu a vůni by neměl chybět v žádné polévce. Božský Achilles ho prý používal při léčbě koní. A pak je tu ještě jedna věc, o které se někdy mlčí, a to je chyba, protože je to věc důležitá. V celém kulturním, podotýkám kulturním světě, podává se celer mužům k osvěžení erotických schopností. Tedy Sex. Odpradávna, protože to měl zřejmě na mysli už Homér ve své slavné Odysseji: „Voňavé louky – fialky a celer." A ještě výstižněji to řekl největší znalec v oboru milování, klasik Publius Ovidius Naso. Další klasik, Jaroslav Vrchlický, toto čtyřverší přeložil takto:
Přijmi, synu, celer, předávám ti vládu,
pravidelné užívej ho, zabráníš tím pádu.
A to všechno nějak podvědomě tušil i vědomě věděl pan Jaroslav Borovička, a tak se vrhl do pěstování toho nejlepšího celeru na světě. Pěstoval ho skvěle, byl vlastně král mezi králi, pěstoval nejlépe celer. Byl celerový král. A Jarda je tedy
SYN CELEROVÉHO KRÁLE
Naproti jejich malému a nízkému baráčku bydlel další král, helladový mýdlový král, pan továrník Kadlec, a měl auto, krásné šaty s proužkem a cestičky vysypané žlutým pískem. Jarda a jeho sestra Jarmila je chtěli mít taky, ale moudrá maminka Anna říkávala:
Král je pán a já jsem pán,
každý má svůj marcipán.
Celerový král pokropil občas děti zároveň se zeleninou, a tak rostly jako z vody. Někdy, když má Botič málo vody, vzbudí v noci otec Jardu a musí kropit. Nanosí tisíce konví a učí se tak pořádné práci. Vždyť jeho tátovi také říkají Jaroslav Pracovitý. Potom začne Jarda hrát fotbal, chce být Pláničkou, a už zase nechce být Pláničkou.

Hraje za Helladu, Růžičkovu jedenáctku, Větrovcovu jedenáctku, SK Michli. A píše si už jako kluk svou modlitbu:
ÚMLUVA SE ŽIVOTEM
PANE BOŽE! PŘÍRODO! ŽIVOTE! DEJ MI, AŤ JSEM PĚT LET PROFESIONÁL. AŤ SI ODKOPU DESET ZÁPASŮ ZA NÁRODNÍ MUŽSTVO. AŤ SE DOSTANU DO PAŘÍŽE. LONDÝNA A DO AMERIKY.
Všechno se mu splní. Pán Bůh je slušný.
Jarda vidí Mexiko City (2 ×) – New York (3 ×) – Moskvu (1 ×) – Káhiru (3 ×) – Brusel (8 ×) – Atény (1 ×) – a pak Střední Ameriku a vlastně skoro celý svět. Vidí všechna největší města. Města jsou jako ženy. Každé je jiné a každé je jinak oblečeno a jinak voní. Města dostal za odměnu. Za národní mužstvo hraje 21×, za všechna mužstva 1588 ×, a ač není typický střelec a fotbalový Robin Hood, dává 420 gólů. Konečně také plní svou úmluvu se životem.
Maminko!
Měla jsi pravdu, jsem taky pán. Teď, když stárnu, často na tebe myslím. Když poletím ještě jednou přes Amsterodam, přivezu ti tulipány. Tulipány pronikavě nevoní, ale jsou krásné. Voní červeně.
Maminko!
Někdy mě nosí diváci na ramenou a někdy na mě plivají.
„Plivají? Jaroušku, to není možný.“
Maminko, je to možný. Pamatuješ, jak jsi mě dlouho kojila, chtěla jsi, abych byl jako ten hromotluk Valibuk. Přála sis, abych byl silák nad siláky. Abych se uměl poprat se světem. Kosti mi od hlavy až k patě ztěžkly. A když jsem vylezl na hřiště, říkali: „Borovička, ten má těžkou prdel.“ A volali a pískali. A křičeli, abych šel ven. Na měsíci je člověk lehčí a já byl na zemi těžší, jako bych se musel na hřiště vždycky prokopávat z nitra země. Nebyl jsem miláčkem davu. Nesměl jsem uklouznout. Nesměl jsem do nikoho strčit. Každý zápas jsem začínal, abych si znovu získal diváka.
Maminko!
Můj Cyrano měl pravdu:
Co dole halíval mě hluboký stín tmavý,
hrou jiní stoupali si pro polibek slávy.

Jak se stalo, že nadávali, nevím. Snad to bylo proto, že jsem chtěl povýšit fotbal do Smetanovy síně. Chtěl jsem, aby fotbal byl jako čisté umění, abychom hráli ve světě vysokou fair play. Jardo, to je nesmysl! Neblbni! Fotbal nemůžeš povýšit do Smetanový síně. Lidé chodí na fotbal také proto, že se tam píská, volá, křičí, plivá, že tam prostě také praskají kosti. Někteří by tam rádi pustili lvy, jako to bylo už ve starém Římě. Zpestřilo by se to, Jaroušku, až by tě honil lev.
Nemají tě rádi, protože jsi rejpal, rebel, buřič. Dáváš jim najevo, že s nimi nesouhlasíš, cítí to, vědí, že jsi chytrý a že máš často pravdu.
Maminko!
Když hraji, nechci, aby si mysleli, že si mě koupili za těch deset korun za vstupenku. Nemají právo na víc než na můj fotbal, nemají právo na víc, než co si zaplatili. Tatínek také k celeru nic nepřidával. Když hraju, je mezi mnou a diváky napětí, jako by procházel drátěnkou elektrický proud, Nenávidí mě?
Nemůžu to říct.
Hráli jsme na Viktorce a já už byl starý, přibral jsem a při hře jsem nějak propadl prohnilým plotem mezi diváky. Seběhli se. čekal jsem, že mě začnou bít. Konečně mě měli v rukou. A zatím se stalo to, že mi pomáhali, abych mohl vstát. Dokonce mě poplácávali po zádech a v jejich očích bylo porozumění.

/Nejhezčí zápas je prý nejhezčí vzpomínka/

Který byl tvůj nejhezčí zápas? V Bratislavě proti Jugoslávii. Nastupovali jsme a lidé hučeli. Pan Borovička! Nechtěli ho, že hraje pomalu a že má těžkou prdel. Začal se zase prokopávat ze země, získávat svou skvělou technikou jednoho diváka za druhým, musel jich získat tisíce. A pak dal jediný gól v té době nejlepšímu brankáři Evropy Bearovi z voleje a byl to tak krásný gól, že srdce všech se otevřela a on do nich vstoupil a smál se na ně, když odcházel, a oni se smáli na něho. Bylo to víc než fotbal, byl to od něho skoro ten koncert ve Smetanově síni. A bylo to také, jako když se na vesnici hádají sousedé a pak se jdou spolu opít. Dostali tenkrát velikou modřanskou vázu s modrými a červenými květy. Hráči se jí zřekli a

postavili mu ji na stůl. Občas do ní kupuje víno z Modré a pije je pak z čisté hladké sklenky, ve které vynikne právě to bílé víno.
„Jardo, proč jsi tenkrát nedodělal trenérskou školu?“
„Byl jsem líný, ale už tam znovu chodím.“
„V které jedenáctce jsi byl nejraději?“
„V té staré dukelské, ta hrála vysokou fair play. A pak ve sparťanské, co ji trénoval Erich Srbek, to bylo kolem roku devatenáctsetpadesát.“
„A na Duklu máš vztek?“
„Mám. Docela nepatrný. Dukla to se mnou hrála stokrát fair a pak mě jednou kopla zezadu. Tohle ale fotbalisté odpouštějí.“

/Chce se stát Balzakem/
Jednou za mnou přišel, že by rád psal knihy. Má prý jediný problém: neumí na stroji. Píše systémem ťuk–ťuk–ťuk. A dělá mu prý potíž některá písmena najít. A pak mi přinesl svůj první článek. Jmenoval se MOŘE, MY SE SEJDEME Píše: Opět jsme v Rio de Janeiru. Máme po zápasech, ale nemáme letenky domů. Vlastně letenky máme, ale nemáme místo v letadle. Prý zítra – maňana. To už známe. Ivan Urban a já jsme spokojeni. Ostatní zuří. Mají toho plný zuby. Chtějí k manželce a ke knedlíkům. Snídani nám přinášejí do postele a pak „Ahoj!“. Jsme volní, jak fotbalisté nebývají. Potkáváme občas spoluhráče a musíme honem naladit obličeje a také předstírat, že už chcem domů. Ale v podstatě jsme spokojeni. Jsme mladí, svobodní. Kam půjdeme? Dohodneme se rychle. K moři! Jedeme na Copacabanu nebo autobusem dále na pláže Leblon – Ipanemu. Kdybychom měli čepice, smekli bychom. Tady vyrůstal Pelé. Dlouhé, nekonečné pláže. Tady honil míč, tady se stával nepřekonatelný. Stojíme před MOŘEM. V hlavě mi běží verš o moři od Hallové, který mám nesmírně rád:
Než jsem té spatřil,
měl jsem klid.
Teď se však trápím,
že jsem té spatřil.
Koupáme se v opravdovém moři, válíme se v písku, běháme, kopeme s brazilskými kluky v písečné pláni. Hrají výtečně. A opět do moře!

Vlny jako domy! Někdy i tři po sobě, až má člověk strach, že nevyplave. Vždycky však vyplaveme a řveme. Řve i příboj. Je nám krásně: pivo a knedlíky počkají. Příboj hučí i v noci. Z banketu na rozloučenou jsem odešel naposledy za mořem. Musel jsem se s mořem rozloučit, procházím se těsně u moře, zdá se mi, že slyším plout ryby velké jak v Hemingwayově Starci. Vlny se nedají spočítat. Která je devátá? To jsou jen bajky, že devátá je největší. A moře strašně hučí.
MOŘE, MY SE ZASE SEJDEME!

Jarda sedí a visí na mně, co tomu řeknu. Jestli bude brzy Balzakem anebo Hemingwayem. Řeknu mu: „Není to tak špatný. Není to ještě Remarque, ale je to Borovička. A to je důležitý. Musíš se naučit na stroji, abys nemusel myslet na to, kde je A a kde je B.“ Dostane vztek, bafne rukopis, pošle mě do prdele a zmizí. Druhý den je u mě tento kulturní fotbalista s básní. Zrovna se holím a pospíchám. Stoupne si u dveří koupelny a čte mi tu báseň. Je věnována ženě Jitce, která s ním má trvalé soužení.

Lásko krutá	*Láska panovačná*	*Tvoje láska*
velká voda	*dojem smyje*	*čirá voda*
břehy bere	*ubližuje*	*žádné boje*
zbude škoda	*jako zmije*	*srdce moje!*

Čeká nedočkavě, co řeknu. Ale já mu řeknu:
„Potřebuju se rychle oholit.“
A potom dodám:
„Jardo, nemohl bys už dělat trenéra a nechat psaní? Zblázním se z tebe. Anebo umřu.“
A on mi na to řekne:
„Blbost! Nefňukej! Nesmíš ještě zemřít. Musíme pracovat. Já tedy budu dělat trenéra a ty budeš psát:
Já jsem král, ty jsi král,
každý má svůj marcipán.“

„HALÓ, TAXI“

Nastávalo ráno, nebe modralo. Pražské letiště leželo ještě ve tmě, sem a tam se otáčela pronikavá varovná světla ze střech hangárů a hlavní budovy. Kiosky už byly zavřené, fungoval jen miniaturní bar, kde se lenivě míchal pomerančový džus. Za pultem baru dřímal unavený číšník. Venku stál připravený autobus pro cestující z New Yorku. Boeing 707 měl přiletět dřív, ale měl značné zpoždění, čekal v Shannonu i Düsseldorfu.

Asi dvacet metrů za autobusem byl taxík. Šedivý vůz Volha. Za volantem seděl chlapec s modrýma očima a světlými vlasy. Kouřil elegantně cigaretu Kent a četl detektivku od Johna Burkeho, na jejímž obalu byla tvář a anglická vlajka. Uslyšel letadlo a přestal číst, podíval se jakoby za sebe a spatřil světla klesajícího letadla. Řidič taxíku si řekl jen tak pro sebe:

„Dali si načas. To je on. Boeing…

Boeing…“

To druhé boeing řekl už málo a tiše, jako by letadlo bylo skutečně malé. Přitom v jeho hlase bylo něco jako touha a jako lítost zároveň. Letadlo boeing bylo ve skutečností superletadlo a mělo tvar jako vejce, co snášely jejich husy na vesnici. A pomyslel na to, že občas spadlo, protože jich létalo hodně, a snad také proto, že mělo nějaké závady, tak, jako je má každý stroj i člověk. Příbuzní pak plakali, pojišťovny vyplácely náhrady a za čas se na vše zapomnělo, protože lidí bylo na světě ze všeho nejvíc a po všech mrtvých se většinou něco dědilo. Zapálil si novou kentku a začetl se znovu do anglické detektivky Vraždy z rozmaru, věděl, že to bude trvat hezkou chvíli, než vybaví cestující. Detektivky mu dávaly neznámé pocity. Před letištní plochou se střílelo, běžel tu detektiv s pistolí, právě vybírali pokladnu a za letištní plochou tloukli někoho přes tvář.

Vyrušilo ho volání.

Podíval se okénkem. Před dveřmi volhy poskakoval cvalík tak kolem šedesátky. Byl to zřejmě Američan, kolem slaměného klobouku měl parádní stuhu a na klopě vlajku s pruhy a hvězdami. A křičel na

taxikáře, jako když ho na nože berou, snad se bál, že mu autobus ujede a taxikář ho nevezme.
Vedle nastupovalo do autobusu pár cestujících z toho boeingu, bylo jich skutečně několik, ostatní asi přespali v Düsseldorfu. Američan venku stále hopsal, jako by zrovna přijel z nějaké nebeské pohádky. Taxikář se na něho usmál a usmál se také proto, že nečekal zbytečně. A pomyslel si, že to může být slušné rito. Otevřel rychle dveře auta, vystoupil a galantně se uklonil jako na divadle. Za Američanem spatřil nosiče s vozíkem, na kterém bylo několik pořádných kufrů. Stál jen lehce nachýlen, jakoby připraven vyrazit. Pozdravil:
„Dobré ráno, pane."
Američan přestal křičet a taky se usmál a řekl anglicky šišlavě „Gud móning," a pak česky: „Dobrýtro, chlapče." Je to Čechoameričan. Tím líp – pomyslel si taxikář. Aspoň se dorozumím. Už léta se chtěl učit anglicky, ale skončilo to jako dřív, opatřením učebnic. Usadil Čechoameričana vedle sebe na sedadlo a nakládal s nosičem kufry do vozu. Když skončili, volal na něho Čechoameričan otevřenými dveřmi česky: „Dejte mu nějaký peníze. Pak vám dám." Taxikář dal nosiči desetikorunu a pán z vozu volal:
„Kolik mu dáváte, příteli?"
„Deset korun, pane."
„Přidejte mu ještě jeden Apollo." Taxikář vzal od něho modrý odznak, na kterém bylo veliké bílé A a nápis: Apollo – USA a Měsíc a Země. Podal ho nosiči. Ten uctivě poděkoval a odjel. Taxikář si sedl a spustil motor. Pán mu podal jednu cigaretu Camel, zapálil si a připálil také jemu. Oba kouřili a dívali se na betonovou plochu, odkud zmizel autobus i lidé. Byli tu sami a bylo jim dobře. Taxikář měl dobrý pocit, že nečekal zbytečně, a ten pán věděl, že je už na konci cesty, že sedí ve voze skoro tak velikém, jako jsou americké vozy, a že cesta bude už nadále bez problémů. Mlčeli, nad nedalekým krásným městem se rozednívalo, nebe mělo zvláštní fialovou barvu. Taxikář dokouřil první a zeptal se:
„Kam to bude, pane?"
„Nejdřív na starej Čárls bridž, chlapče. Já tam nebyl čtvrt století."

Vůz se rozjel. Mířili k bývalému akcízu, kde se dřív na hranicích Prahy proclívala zvěř a jídlo. Vůz sjel dolů do Liboce. Američan si ten vůz celou dobu prohlížel:
„To je českej kár?“
„Ne, ruský.“
S hostem to škublo. Pak řekl:
„To je dobrej kár. Nemá to žádný sarapatičky, ale jede to. Jako ty jejich tanky, ty tanky za války furt jely a sebraly nám moc Evropy…“
„Jó, funguje to,“ přerušil ho taxikář, který se nechtěl bavit o politice. „Na ty naše rozbitý silnice je to dobrý. Je to tu všechno rozkopaný. Karlův most opravujou. Prý to bude trvat dýl, než když to Karel čtvrtej stavěl za pomoci těch vajíček. Jestli se tam budete chtít podívat, budete muset jít pěšmo.“
„Co je to pěšmo, chlapče?“
„No to je po svých. Cufus.“
„Ach tak. Tak dobře. Půjdu cufus. Chci se tam podívat na sochu Bruncvíka, co tam stojí se lvem. A potom na Braun sochy.“ Taxikář mlčel. Nevěděl vůbec, že nějaké Braunovy sochy jsou na Karlově mostě, věděl jen, že ty sochy na mostě jsou jako živé. Jel už dolů ke Klárovu a vychutnával rychlou jízdu v prázdných ulicích, kdy u vozu pneumatiky svištěly. Host mlčel, a když zastavili za Malostranským náměstím, řekl:
„Počkejte na mě. Van minit.“
A kolébal se jak kachna směrem k mostu, o němž se říkalo, že je nejkrásnější v Evropě. Čechoameričan se jmenoval Frank Studnička, dříve František Studnička. Žil už čtyřicet let v New Yorku a stále jako by byl myšlenkami v Praze. Tady se narodil, v těchto místech chodil se slečnama po nábřeží a na mostě před Bruncvíkem se poprvé líbal. Tekla pod ním Vltava, jako teče dnes. Šel pomalu od jedné sochy k druhé. Prohlížel si sochy v době, kdy Pražané vstávali do práce. Spravedlnost Matyáše Brauna měla stále zavázané oči, aby nikomu na světě nemohla nadržovat, a přesto – pomyslel si Frank Studnička – dost často nadržovala. Šel dál a viděl zase sochy Brokoffa, Maxe, Dvořáka. A u té první sochy vytáhl z kabely

průhlednou krabičku s bílým karafiátem a položil ho pietně pod sochu Spravedlnosti, ke které se zas vrátil. Byl to karafiát stejné barvy, jaký tu dal své první dívce Květě, jenže tenhle byl už povadlý, kupoval ho na Páté avenui a vezl ho boeingem do Prahy. Potom ten karafiát vyňal s krásné slídy a pustil ho do vody; dopadl tam a plul k jezu a on myslel na to, že plave pryč jako celý život. Pak došel Frank Studnička k taxíku, mlčel. Sedl si a řekl suše zaškrceným hlasem:
„Jeďte do Roztok za mým bratrancem.“ Taxikář spustil na povel motor a rozjel vůz. Host mlčel celou dobu, než si oživil všechno, co prožil před čtyřiceti lety na mostě. Proto sem vlastně přijel. Pokusit se docílit, aby se mu všechno vrátilo. Prožívaly to na světě milióny lidí, kteří se vraceli, tak jako se vracívá zvěř na místa, kde byla nejkrásnější pastva, a kde to stálo tenkrát za to. Ale i když ta místa to dokázala přiblížit, nikdy to nebylo přesně ono. Tenkrát v dětství a mládí to byl smích a veselí v srdci, a nyní spíše lítost a slzný povlak v oku. Ale člověk se někdy poměrně rád trápí, protože i bolest bývá občas krásná a také zajímavá a můžete o ní mluvit s kýmkoliv. Taxikář mlčel, chápal to. Až bude starý, bude také takový. A pak to patřilo k bontonu. Když mlčel cestující, mlčel i on. Když cestující mluvil, nechal ho mluvit a poslouchal, protože skoro každý rád mluví, aby se mohl vypovídat z žalu i radosti a také se někdy předvést, jak je kvalitní, co všechno ví, kde všude byl a co viděl. To byl nepsaný zákon dobrých taxikářů. Většinou mlčet. Vyplácelo se to také finančně. A pak tenhle taxikář už od té doby, co se naučil mluvit, používal řeč málo a spíš jako nejnutnější prostředek k životu. Spíš jednal anebo se usmíval. Anebo jednal a přitom se usmíval. Někdy to vypadalo, jako když si dělá z lidí legraci a myslí si své.
Takhle v tichu dojeli do Podbaby a mířili k řece, která tekla k Roztokům, špinavá, plná odpadů z matičky Prahy.
Host zas promluvil:
„Já z Njú Jorku. Velkoobchodník v ovoci.“ Taxikář nic neřekl. Čechoameričan pokračoval :
„No, vy v Njú Jorku nebyl. Veliká škoda. To taky krásný taun. A domy vysoký jak vaše hory. Hráli tam taky vaši sportsmen. Dukla

Praha. Velký tým. Všechno vyhráli a porazili Ajriše, Spejn, Brezil, Engliše. Všem dali…“
Host hledal pravé slovo, a tak se obrátil s dotazem na taxikáře.
„Jak se říká, že všecky porazit?“
„Jestli to myslíte, pane, lidově, tak se říká, že dali všem na prdel,“ řekl taxikář a hleděl stále usměvavě dopředu.
Čechoameričan přímo zajásal, povyskočil na sedadle a volal:
„Jó, to je ten krásný výraz: na prdel! To nemá žádný lengvič tak krásný jako česká řeč. A tady v Prág to zní tak krásně, no zrovna jako doma.“ A taky to slovo tak krásně vyslovil a polohlasně si je opakoval a písmeno R mu drnčelo jak okenní tabulka u jedoucího vozu a on se tvářil tak, jako by řekl tulipán anebo karafiát, který před desítkou minut spustil do Vltavy.
Host pokračoval:
„A my češi v Júesej taky stoupli v ceně. To máte tak. V Njú Jork je jedna strít vedle druhý. V jedny Brezil, v druhý Čech, v třetí Portorico. A najednou Dukla všem dát na prdel. Daleko lepší mi šel byznys.“
Taxikář mlčel, snad o něčem uvažoval. Host ho překvapil otázkou:
„Vy se nezajímáte o futbol?“
„Ne, pane, o fotbal se nezajímám.“
„A jak můžete vůbec v Čechách existovat, příteli?“
„Já se zajímám o tohle,“ řekl taxikář. A pustil frajersky pravou rukou volant a ukázal ke stropu volhy, kde se houpaly malinké botičky.
„Co je to za bota?“ zeptal se host.
„To jsou první boty mé dcery. Kristina se jmenuje. O tu se teď hlavně zajímám,“ řekl taxikář a řekl to něžně a procítěně, jako by byl básník anebo jako by se jím měl teprve stát.
„Ach ták,“ řekl host, „to chápu. Bejby, dótr, rodina. To u nás řekl boxčempion Dempsy, že nejkrásnější na box bylo, když se vracel rozbitý a tajrd ke svý femily. Rodina to moc, chápu to. Když je krásná. Ale futbol taky bjútyfl.“
A teď se pán z New Yorku rozpovídal o fotbalové krásе:
„Na futbole člověk zapomene, že má někdy trápení se žena, byznys, s čildrn, stane se sám hrdina. A ta krása, když padá goul. V Njú

Jorku taky ten váš Rudy Kucera. Bjútyfl boj. Ten když střílel, to bylo, jak když padá peří z peřina anebo jak když pálí kanón. A vypadal pořád, jak když vyšel právě ze školy. Amerika ho milovala. To byl vlastně Americký střelec. Rekordman. Ten moh dobýt Amerika," řekl host a pak se zeptal: „Vy jste znal Rudy Kucera?"
Taxikář neodpověděl, lehce zavrtěl hlavou a šlápl na plyn. Pneumatiky v zatáčkách kolem řeky zas jen svištěly.
Hostovi to nevadilo. Nevadilo mu teď vůbec nic. Bylo mu báječně. Byl v Praze. Potřeboval se vymluvit, jako se potřebujeme občas všichni vymluvit. Za pár minut bude u bratrance. Bude vybalovat dárky. Skotskou whisky, anglické látky, pro děti balíky žvýkaček. Budou ho vítat, bude středem obdivu. Upekli určitě český buchty a uvaří bílý kafe jako za mlada.
Bude mu dobře. A tak mluvil dál:
„A tomu Kucera řekli, aby v Amerika zůstal, že bude mít peněz jak železo. A von řek žurnalistům, že v Amerika nemůže zůstat, a když se ptali proč, tak jim řek, že by nemoh bejt bez toho vašeho Václavského náměstí, kde prej chodí holky jak malina. Takový prej nejsou nikde na světě. Všichni se moc smáli a on vodjel domů. Žurnalisti to s těma holkama dali do novin. U nás frýdom – svoboda. Ale Amerika Kucera milovat. U vás malej kluci milují kovboj a u nás český americký kluci milovat Kucera. A chtěli být Kucera."
Blížili se už k Roztokům. Jeli teď podle Vltavy, která tu tekla pomalu ke Kralupům, stromy už byly holé, a tak na řeku bylo dobře vidět. Stříbrně svítila, ale to byl jen svit měsíce na hladině. Už dávno nebyla čistá, jako už nebyla pravda mnoho věcí na tomto světě, a lidé si pořád myslili, že to pravda je. Taxikář se zeptal:
„Pane, kde bydlí váš bratrance?"
„V týhle první strít. Už jsem tu u něho byl. Mám velká paměť. Jeďte direkt. Tak. A zahnout. Tamten hauz."
Taxikář přibrzdil u malé vilky, která měla ještě tmavá okna. Zřejmě ti lidé dosud spali. Otočil se k hostovi a pochopil, že Čechoameričan dosud nechtěl vystoupit, měl něco na srdci. Ještě se mu chtělo mluvit. Taxikář tedy mlčel. Host pokračoval:

„Já znal osobně Rudy Kucera. Mýma rukama jsem ho nesl s dalšími Čechy ze hřiště, když ve fajnl porazil Englišmeny. A dávali jsme mu pod dres dolars.“ A pak dodal host z Ameriky skromně a skoro tiše, jako kdyby to nikdo neměl slyšet: „Meny dolars.“ A potom ještě Frank Studnička řekl: „A pak toho Kučera prý kopli a voddělali Poláci a víc my o něm neslyšet.“

Taxikář si vyndal kentku, zapálil si ji a díval se svýma modrýma očima do očí toho Američana, které byly náhodou taky modré. Nic neříkal, tvářil se vážně, skoro přísně. A pak se maličko usmál, mile, a Američan se usmál také.

„Jste milý chlapec. V Americe vy boháč. Tady jste taxi.“

A pak řekl:

„Zaplatím vám dolars. Nemám ještě ty vaše many.“

„To nevadí, pane. Vyměním to v tuzexu.“

Šofér vyndal kufry a pomohl je hostovi před vilku. Ten zazvonil u branky a po chvilce se v okně rozsvítilo.

„Jste vážně gud boj. Báječný chlapík. A teď many.“

Čechoameričan sáhl do nadité peněženky a vyndal pečlivě dvě bankovky. Obřadně je podal taxikáři. Taxikář je zběžně prohlédl, dal je do kapsy, lehce se uklonil a znovu s úsměvem přidal anglické a taky tak trochu kovbojské slovíčko:

„Děkuji pane, je to ol rajt.“

„Gud báj, boj. Počkej.“

A vyndal z kapsy odznak Apollo; byl to přesně týž, jaký dal nosiči. Byl to odznak znázorňující, jak Američané doletěli první ze Země na Měsíc. Taxikář už neřekl nic, jen se lehce uklonil a sedl si do vozu. Vyjel z Roztok ku Praze, jel pomalu a o něčem přemýšlel. U Vltavy šlápl na brzdu, zastavil vůz a rozsvítil ve voze světlo. Vyndal z kapsy bankovky. Byly z jedné strany skořicově černé a z druhé světlezelené jako všechny americké bankovky. Na té skořicové straně byl na obrázku slavný a přísný fousatý prezident Lincoln a na té druhé straně stál bílý dům se sloupy. Snad to byl barák toho Lincolna nebo muzeum, stálo tam napsáno memorial, ale co to je, to taxikář nevěděl, protože se pořád nemohl dostat k té angličtině. Byly to vsak stejné pětidolarové bankovky, jaké dostal tenkrát v New Yorku, když

rozdrtili ve finále milionářský klub FC Everton, nejdřív 7 : 2 a potom 2 : 0 a on dal ve finále čtyři branky. A byly to bankovky nejvyšší hodnoty, které tehdy pod dresem měl. Vypadlo z něho tehdy pár pětidolarových a hodně jednodolarových bankovek. A jemu bylo na Polo-Grounds stadiónu něčeho líto a snad i trochu stydno. Ale na Američany se nezlobil. Byli jako děti. Někdy hodné a někdy zkažené. Usmál se. A pak řekl lehce, jako by mu bylo líto, že už ho letadla nevozí k velkým zápasům:

„Boeing… Boeing… Boeing…“

Vyndal nádhernou náprsní tašku, kterou dostal od jednoho evropského ctitele, a bankovky uložil. Uvnitř, v náprsní tašce, bylo vytištěno zlatým písmem:

RUDOLF KUČERA

NEJHORŠÍ JE BEJT BRANKÁŘEM

/Daily News/ Československé mužstvo Dukla mělo tentokrát velikou oporu v brankáři Koubovi.

Před druhým zápasem s Angličany na Randallově stadiónu jsem jako obvykle nespal. Ostatně v New Yorku nikdy pořádně nespím, rozdíl pěti hodin je zkrátka znát. Tentokrát to bylo horší než jindy, jako bych měl předtuchu něčeho zlého, je to obdobné, jako když tušíte, že vám může někdo ublížit nebo vás dokonce zabít. Postel v Empire Hotelu je vysoká a nastlaná, takovou asi měla princezna s hráškem. Jen ten hrášek tady chybí. Přesto jsem slyšel každé auto na Brodwayi, převaloval jsem se a nejraději bych šel a běhal v nedalekém Central parku sem a tam a vyčerpal se do úplného zblbnutí a pak bych asi znovu usnul a spal bych jako dřevo. Vedle mě ležel a také nespal nováček Geleta, věděl, jak mi je, protože mě začal uklidňovat řečičkami právě v noci, kdy mají všichni normální lidé, pokud nejsou cvoci, spát. Tvrdil mi na posteli, že to vyhrajem, a až to vyhrajem, že se strašně vožerem, a další takové voloviny. My už jsme totiž toho vyhráli moc a většinou jsme se nevožrali, protože jsme to měli zakázaný. Mlčel jsem, měl jsem na něho vztek, přitom jsem ho dychtivě poslouchal, jako by vykládal bůhvíjaké rozumy. Za chvilku Geletík samozřejmě usnul a chrápal. No prostě každý podle své nátury. No a já nespal dál. Chtěl jsem vzbudit Huberta Topinku, aby mi dal nějaký ten dinyl, ale věděl jsem, že Huberta těžko vzbudím, i když on taky pořád tvrdil, že nemůže spát. Nejhorší na světě je bejt brankářem. Brankář, to je poslední štace, to je jako maják na břehu moře, aby loď neztroskotala. Jak to zvorá v rozhodující chvíli brankář, tak je mužstvo v loji. Kdybych si vzal aspoň na pokoj plzeň, mohl jsem udělat tři a spal bych jak bumbrlíček. Když takhle před zápasem nespíte, snažíte se aspoň v klidu ležet a odpočívat. Myslel jsem na všechno možný, na svýho malýho kluka, na koupání v Mokropsích, na ligu, která vypukne hned po příletu. Taky jsem hodnotil ten poslední kovbojský biják na Brodwayi. Nejhorší je myslet na fotbal a na soupeře, to pak chytáte

celou noc, daleko dřív, než utkání začne. Náš první zápas s anglickým mužstvem West Ham United se hrál v Chicagu. Angličané z nás měli vítr, lidé je ujišťovali: „Počkejte, až přiletí pražská Dukla, ta s vámi provede věci.“ Snad také vzpomínali, že jsme před časem právě v Americe uštědřili mistru Anglie Evertonu sedm kusů. Jéžišmarjá, to byly tenkrát nádherný banány. Jenže to nám to šlo. Hráči West Hamu přiletěli s nádherným útokem, s celou svou palebnou baterií. A měli s sebou i manželky a mám dojem, že i slečny, to všechno za účelem vítězství nad Pražáky.
Večer spadla na chicagský trávník Soldier Fieldu rosa, tím pádem byl mokrej i míč. Je to těžké chytat, když ze stran září reflektory a když je mokrej míč. A je to přímo zoufalý zvlášť proti Angličanům, kteří centrují před bránu a pak míč dorážejí hlavou a obvykle ho tam vtlačí i s brankářem. Vyskočil jsem na první balón, padal jsem a bílá koule stála pořád nade mnou, přímo se ve vzduchu vznášela jako balónek z pouti a já ji nemohl dosáhnout. Míč splynul se světly a vytvořil jakýsi optický klam, spadl jsem na zem bez něho a vyškrábal jsem ho prsty až na zemi. Už jsem si nebyl jistý, bál jsem se, abych příští míč neminul. Dokonce jsem se třásl chladem a snad i strachy. Šlo přece o moc, bylo to první finálové utkání. A tak jsem příště raději čekal, až mi spadne míč do náruče. Jenže chytat míč nahoře, nebo dole, to je metr rozdíl a značná výhoda pro útočníky. Jejich levé křídlo Scott poslal centr přímo do branky, naši stačili jen vykřiknout:
„Pavle, bacha!“
Nachystal jsem si koš a míč se ke mně nesl přes celou branku jak nějaká doporučená zásilka. Náhle se objevil jejich nejlepší střelec Hurst a hlavou do míče! Byl tam, jen on a míč a jeho hlava profesionálního fotbalového dělníka, který se v tom náramně vyzná. A jeho asi ta světla také nějak zmýlila, míč mu sklouzl po lesklých vlasech do mé náruče a on se chytil za hlavu právě tak, jako kdyby ztratil spořitelní knížku. To tedy byla moje klika a jeho smůla. Ale jinak nám Angličané v Chicagu moc nestačili. Vyhráli jsme bohužel jen o branku, mohli jsme dát tři a spal bych dneska jako to boží slovenský dítě Geleta.
Takhle posraně čeká člověk na ráno a na snídani.

Světlo, panebože, světlo!
Jdu v pyžamu ven. Na chodbě potkávám Sváťu Pluskala, snaží se na mě jako na brankáře dívat nějak optimisticky, asi to někde vyčetl, ale má strašně pomačkaný obličej. Vypadá prostě po ránu blbě, tváří se, jak se náramně vyspal, a asi také nezamhouřil oko. Láďa Novák, náš vážený kapitán, je na chodbě taky, asi nespal, na čele má vrásky. My jsme nádherně nervózní mančaft, my jsme asi poslední českej mančaft, co bere fotbal vážně. Zalezli jsme do pokoje. Světlo leze oknem. Světlo přichází v New Yorku jako v Praze. Nejdřív je furt tma a pak už taková tma není a černota se mění v modrotu a potom v bělotu. Dole frčí americké bouráky a ještě svítí. Mají veliká stopsvětla, protože malá by nebyla v záplavě reklam vidět a nebylo by je vidět ani v dešti, kdy reklamy se odrážejí v širokých třídách. Jdu zpátky do pokoje. Geleta pořád chrní a dokonce se mi zdá, že se ze spaní usmívá. Z toho by mohlo něco bejt, když má takovýhle nervy. A hodiny se zase vlečou, jdu se vyčurat, jsem toho plnej. To máme z těch sodovek, strašně moc toho vypijeme. Bohužel, jenom sodovky. Teď, kdy na to mám, chlastám sodovky. Až nebudu chytat a budu moct pít alkohol, nebudu na něj mít. Stojí to prostě za hovno, jak říkal Švejk.
Ti Angličané nemají vlastně o co přijít. My nesmíme prohrát, po Chile jede zase naše kopaná s kopce, kdekdo už ji znovu pohřbívá. Asi čtyři hodiny před zápasem je to nejhorší. Mám sucho v puse, potím se, vlhnou mi ruce a chce se mi blít. Do jídla jen ďobneme. Teď už asi přicházejí lidé na Randallův stadión. A taky tam richtují rozhlasové a televizní aparáty. Třikrát jsme hráli na Randallově stadiónu a pokaždý se to tam rvalo. Proto jsme ten stadión pojmenovali na Randálstadión. Nejvíc se to tam rvalo při zápase Górnika s West Ham United. Lidé tak seřezali rozhodčího, že ho vezli do nemocnice, a ještě vytřískali okna u sanitky, rozřezali gumy a auťák obrátili vzhůru nohama. Prostě za málo peněz veliký povyražení. Nejsou to nijak růžové vyhlídky. Pravým vysvobozením jsou slova našeho trenéra Vejvody:
„Tak pánové, jdem na to!“

Už zbývá jen hodina. Začínáme se rozcvičovat v zákoutích stadiónu, musíme se dostat do stavu, kdy plíce a svaly pumpují. Brankář má při rozcvičce větší pohyb než v zápase.
Vbíháme na trávník, lidé volají a křičí, máme tu senzační jméno. Začíná ceremoniál. Každého vyvolávají jménem a pak si teprve jdeme stoupnout na své místo na hřišti. A pokaždé veliký potlesk. Já jdu do branky, to je moje druhá polovička. Pozoruji Angličany, jak nastupují. Jdou jistě, i když se jim možná třesou kolena. Na levou spojku jde takový chasník, nejlepší střelec Hurst, říkám si:
„Ty kluku anglická, copak budeš zas dneska vyvádět? Namazal sis nohy alpou nebo kunerolem?“
Už se tam postavili také jejich nejdražší hráči. Centrforvard Byrne, kterého si koupil West Ham za milión, a půlmiliónové pravé křídlo Petr Brabrook. Ale duší mužstva je takový světlovlasý klučina, záložník anglického národního mančaftu Bobby Moore. To je tedy veliký frajer, to je tedy Pan fotbalista. A strašně hezký kluk. Už by to mělo vypuknout, nebo z toho zešílím.
Hrajou se hymny: americká, anglická, naše. Cítím, jak mi dřevěněj nohy, a jako by mě napadlo, že všechny ty statisíce dali Angličané za útočníky jen proto, aby překonali takové srabové brankáře, jako jsem já. Co jsem já vůbec za brankáře? Já jsem normální srabík. Chytával jsem druhou třídu. Dukla mě našla v Lokomotivě Kladno, nedali za mě ani floka. Tyhle pitomé myšlenky mě napadají právě v takový zatracený chvíli. Mám nohy zadělaný v trávě jak dva betonový sloupy. Asi vůbec nevyskočím.
Na štěstí volá pan rozhodčí Morgan centrforvardy do středu hřiště. Konečně to vypukne. Noc, kdy jsem nespal, je za mnou, ráno je za mnou, dopoledne je za mnou. Je to směšný, už zbývá jen fotbalový zápas, a ten snad bude nejlehčí, protože člověk už bude v bitevní vřavě. Nohy se mi uvolňují, chtějí samy poskakovat po trávníku, ruce se mi třesou nedočkavostí, abych si sáhnul na míč, potěžkal ho a pohrál si s ním. Je to stejná radost, jako když jsme chodili na kladenské plácky a míč lítal až k vysokým komínům Poldovky. Míč je suchý a dobrý jak malý medvídek. Vyskočím poprvé po něm a mám ho. Hraju si s ním a říkám: hned vám ho nedám, vy blbci.

Hulákají na mě naši i Angličané, v podstatě je to už chytlo a chtějí se rvát. A obecenstvo už také píská, zaplatili si, ti zas chtějí něco vidět. Pohrál jsem si s míčem a jsem nad nimi. Jsem už klidnější než všichni Hurstové a Moorové dohromady. Jsem klidnej jak Angličan. Míč je kulatý jako vždycky a já už ho chytám dvacet let. Angličané však do nás od počátku šlapou, to je asi tím, že vynalezli kopanou. Chytám pár vysokých centrů a menších ran. Jsou proti nám mladí a pohybliví, nabíhají na naši branku a zase se vracejí zpátky bránit v sedmi. Bude to fuška. My máme plán, který vymyslel Vejvoda v hotelu: budeme procházet naoko pravou stranou, kde hraje Kučera, Knebort i Vacenovský a kam tím pádem stáhneme toho výborného blonďáka Moora, a přitom uvolníme naši levou stranu a tam šoupneme míč nabíhajícímu Masopustovi nebo Jelínkovi. Ale našim útočníkům to moc nejde, to oči přímo bolej, pořád se s tím žbrblají, Pepík Masopust tam marně nabíhá. Brzy už Pepa nadává, pořád tam vbíhá zbytečně. Angličané jsou už zase u nás. Teď pozor! Moore centruje míč z levé strany přímo nad branku. Skáču. Mám ten míč. To je fajn pocit. Vím, že musím s míčem rychle pryč, protože Angličani vás klidně vracejí i s míčem sakumprdum do sítě. Moore na mě skáče. Hurst na mě střílí nůžkami zezadu. Jsou už celí vzteklí, je to asi pátý těžký balón, co na mě posílají. Už hraju proti nim sám, je to strašný nápor. Vyrážím. Chytám. Vyrážím. Moore mě při výskoku zasahuje. Vidím zas letět prudký míč a mám dojem, že tentokrát už je pozdě. Zvrátím se v zádech, abych byl delší, abych ho dohonil v letu a vyškrábl ho nad břevno. Podařilo se mi to. Míč je mimo branku a někdo z našich mě zdvíhá ze země a plácá po zádech. Řvu na něho: „Jděte do hajzlu a hrajte!“ A pak to znovu cedím mezi zuby. Divákům se to teď líbí. West Ham United sklízí ovace. Nervozita už dávno ze mně spadla, teď není na nervozitu čas. Teď vlastně hraje anglický útok a já. Vrací se mi sebevědomí Kladeňáka, už nejsem tak podělaný jako zpočátku, jsem dokonce drzý. Jsem v laufu a šeptám si: dneska mi ho, vy kluci anglický, vůbec nedáte!

A když jsem to dořekl, tak mi ho dali. Dívám se za míčem, kutálí se do sítě. Pravý bek Kirkup utekl až k naší zadní lajně a nacentroval mezi malé vápno a desítku, tam čekal ve vzduchu ten Scott jak na

posvícení, dostal ho zrovna na nohu. A bylo to. Vzal to šajtlí, míč mě oblétl, nemohl jsem to chytit. Furt ležím a nechce se mi vstávat, protože to jde všechno do prdele, hlavně Americký pohár. Ležím a nikdo neví, že do trávníku mi padají slzy. Dám hlavu do země, jako bych o něčem přemýšlel, a utírám si obličej o trávu. Brankář nesmí plakat, jako voják. Možná, že to bylo tím, že jsem se příliš brzy vytahoval. To platí ve sportu vždycky. Pýcha předchází pád. Ležím. Scott mi pomáhá džentlmensky vstát a jeho oči se mi v podstatě vysmívají. Seru mu na to! Vstanu sám, pane Scott: Jděte do háje! Ještě není všem dnům konec. Angličané jsou tu znovu. Vyrážím jistý gól. Útok stále spí, zatímco my vzadu se můžeme strhat. Konečně ke konci první půle máme šanci. Sváťa má míč na hlavě. Jenže Angličané nejsou blbí. Mají pro tyhle případy ještě dva beky v brance a ten jeden vyhlavičkovává Sváťův míč. Rozhodčí píská půli a jdeme do kabin. Je to jedna nula pro anglickou říši. Hrajeme tedy v Americe už čtrnáctý pohárový zápas a poprvé v půli prohráváme…

Sedíme v kabině, hlavy až mezi koleny, nálada stojí co nejkratčeji řečeno za hovno. Pijeme hořký čaj. Skutečně i obrazně. Vejvoda nejdřív vyhází rázně z kabiny všechny, co tam nemají nic na práci a co nám chtějí udílet všechny možný rady, jak se hraje hra zvaná fotbal, ačkoliv někteří z nich nikde nekopali. Pak se do nás Vejvoda pustí. To jsme čekali, to jó. Vejvoda, to je pérák, ten by mohl vystupovat ve Švejkovi jako rakouskej oficír. Řve na nás jak na kluky něco takovýho, abychom se raději věnovali hře v kuličky. Stále na nás křičí a my se pomalu narovnáváme, blejskají se nám oči, dostáváme vztek a chuť na někoho taky křičet. Ale na Vejvodu křičet nemůžeme, jak je slabej, tak by nám dal pár facek, a tak to můžou odskákat jedině Angláni. Pak říká, co si myslí o hře. Před přestávkou jsme si někteří mysleli, že Vejvoda upustí od toho blbého plánu s levou a pravou stranou, ale Vejvoda trvá na svém, že to budeme praktikovat až do konce. Ale musí se to prý uskutečňovat, a ne tam běhat, jak když se hraje o haťapáry, a ne o Americký pohár. A pak má Vejvoda takové ideové řeči, že jsme už třikrát vyhráli za sebou domácí ligu a teď bychom mohli vyhrát za sebou třikrát i

Americký pohár. Kupodivu to na nás působí a jsme pojednou celí naměkko. Vejvoda řekne na konec už mírně:
„Tak běžte, kamarádi.“
A my vbíháme na hřiště jak český lvi, připraveni roztrhat ty lvy anglický. A začínáme makat, v novinách se tomu říká, že žádný míč není ztracen. My nejsme zrovna nejlepší, ale když tak míč putuje z nohy na nohu – ťuk – ťuk – strčit – vrátit – ťuk – ťuk – ťuk pata, klička, levá noha, to nikdo neumí jako čeští kluci, to je ta pravá česká kopaná třebas jako pravý plzeňský pivo.
Angličané jsou z toho náhle vykulení, začínají nám předávat území a já jsem najednou úplně nezaměstnaný člověk. Lidé v New Yorku poznávají tu naši minulou slavnou hru a už skandují:
„Dukla! Dukla!“
Pomoz si sám a nebe ti pomůže. Když nám to nešlo, ani necekli. Ale už to nádherně jde. Útok zabírá na plné obrátky, zvláště Vacenovský běhá tisíce metrů sem – tam. Vacenovský, to je vůbec chlap, který nebyl v české kopané doceněn. To je pekelný dříč. A Angličané už stavějí hráze, aby jim voda nenatekla do toho jejich Londýna. Šafránek posílá pas na Kučeru, zrovna tak to říkal v hotelu Vejvoda. Kučera hlavičkuje, Angličané se ho bojí a chtějí, aby nestřílel, ale on posílá na Masopusta a ten nabíhá z nečekané strany na anglického brankáře. Pepík si míč stahuje, naznačuje brankáři ránu nalevo a strká mu míč napravo. Míč ještě letí, ale Pepík zvedá ruce, to znamená, že míč skončí v brance a že je to jedna – jedna. Skáčeme do luftu, objímáme se. Vždyť je to naše padesátá jubilejní branka na amerických turnajích. Angličané ten nás manévr s pravou a levou stranou vůbec nepochopili. Jelínek dal málem pár minut na to podobný gól. Mělo se to povést, tak byli už podruhý v jednom týdnu na lopatkách. Předtím Chicago, teď New York. Vedli jsme až do konce zápasu útok za útokem a Angličané byli nakonec spokojeni s remízou. Byl spokojený i ten blonďák Moore, jeden z nejlepších fotbalistů světa. Plácal mě při podávání rukou na konci zápasu po zádech a říkal „good, good“, jako že jsem dobrý, a pak mi také Angličané říkali, že jsem hero. Ale jaký já jsem hrdina, když celou noc nespím a potím se strachy? Na konci zápasu se mi uvolnily ruce

a nohy a mohl bych běžet až na konec světa a zpátky. Čapli mě nějací krajánkové a nesli mě k poháru a potom do kabin. Byl to krásný pocit, být tak šíleně utahaný a tak šíleně šťastný. Pořád jsem seděl a říkal jsem si:
„To není možný. My ten pohár vyhráli potřetí.“ A naši kluci hulákali: „Do třetice všeho dobrého!“ Pak ze mne úplně spadla všechna únava a byl jsem docela normální, jako když mám jít v Praze do bijáku. Rozesmál jsem se, naházel všechno propocený na hromadu a hnal jsem se za klukama do sprch. Každý se tam řehnil od ucha k uchu a každý si hulákal zrovna ten šlágr, co měl v tu chvíli v oblibě. Měli jsme radost, no prostě šílenou. A pak jsme začali jeden přes druhého kecat a šíleně se vytahovat:
„Hele a podívej se, ti Angláni z toho byli vykulení.“
Najednou jsme měli plno rozumů. A řečí jako Palackej. Jen Jarda Vejvoda tam stál u dveří a mlčel a až úplně vzadu v očích měl takové radostné ohníčky. My měli Jardu Vejvodu rádi a já jsem tenkrát měl chuť k němu jít a dát mu pusu za tu nádhernou taktiku a za to, jak nás seřval. Ale to by bylo asi šíleně blbý. Nemyslíte?

BARONI NA KOLECH

Chtěl bych vám jako vypravěč hned na počátku říci, že Christian Battaglia je podle mne jedním z největších sportovců na světě. Zní to fantasticky. Christian totiž nevyhrál ani jeden velký závod. Ani Tour de France, ani Tour de Bohéme, ani Praha – Karlovy Vary. Ale: co jestli trénoval víc než ostatní? co jestli musel překonat víc překážek? co jestli zvítězil tisíckrát nad sebou?
Ó Bratronice, tiché Bratronice,
se starým zámkem, s čápy na komínu
s oblohou modrou jako lenu květ.
Básník Václav Krofta

/Blanka a Christian/
jsou sourozenci před úřady i Bohem. Tedy sestra a bratr. Pocházejí z šlechtického italského rodu Terme di Battaglia u Padovy. Battagliové byli vojenskou šlechtou a hlavně vojáci tělem i duší. Battaglia také znamená v překladu boj. Válčili za vlast, čest, slávu a za peníze.
Část rodu se usídlila v jižních Čechách na zámku v Bratronicích poblíže Blatné. Zavál je sem mír tak, jako sem zavál vítr kdysi květiny a trávu. Přišli sem, aby tu byli šťastni a aby zušlechťovali českou zem. Ve znaku mají modrého rytíře.
Otec Quido byl hulánem na koni a pak na traktoru. Stal se nakonec sedlákem a chovatelem kaprů. Svalnatý, černý, střední postavy a přísný na sebe i na děti. Sám se stříhal dohola mašinkou a sám si dělal cigára. Maminka Gizela byla vzdělaná, uměla šest řečí, skládala krásné básně a zpaměti recitovala celého Fausta. Quido jezdil na ryšáku, maminka na valachovi a Blanka a Christian na kole. Jezdilo se v zámecké hale na kamenných dlaždicích. Pořád dokola. V rohu stál paličatý osel Ruppino, postával a koukal. Občas k tomu brnkaly dva hrací obrazy. Jeden byl smutný. Bylo na něm panstvo, k němuž přijde žebrák a prosí je o almužnu, druhý byl veselejší. Byl na něm namalován mlýn; jak se natáhl klíčkem, ve trubkách na obrazu tekla umělá voda a po provazech chodily artistky a kývaly kulatými

květinovými věnci. Blízko voněla sladce kuchyně. Jedlo se skromně. Většinou se vařila zelenina a maso bylo jen v neděli.
Dokud kvete mládí, mějme se vždy rádi.
To se říkalo na zámku

/Blanka – se rtěnkou do Švýcarska/

Blanka byla jako dítě drobná. Narodila se ve vesnici Pressbaum u Vídně. Jezdily tam tehdy vlaky národní i mezinárodní. Když byla větší, přála si jezdit těmi krásnými vlaky s ohromnými nápisy. Vykláněla by se z okénka a vítr by jí bral vlasy. Ale nikdy se jí ten sen pořádně nesplnil, jako se jí nesplnila většina snů. O lásce. O dětech. O teplém a hřejivém slunci. O vítězstvích. Jen život se naplnil.
Kolo. Vpředu to má kolo, vzadu to má kolo, nic se do něho nemusí házet ani lít benzin. Jenom se šlape. Naučila se jezdit na maminčině kole, protože tehdy nebyla dětská kola. To kolo se jmenovalo Waffen Rad a bylo celé černé. Sedla si doprostředka a šlapala. Pak jezdila po vesnicích. Potom přišla za rodiči, že by chtěla jet do zahraničí. Otec seděl na traktoru Fordson (USA), který měl ještě mezi koly příčky silné jak polena. Její otec se stále tvářil, jako když bojuje. Měl na sobě svůj kožený kabátec a kožené kalhoty, co nosil celý život. Přikývl, ale peníze na cestu jí žádné nedal. Battaglia znamená boj i pro Blanku.
A tak vyjela na závodním kole přes Rakousko a Německo do Švýcarska. Měla pár ušetřených korun, něco dostala od maminky. Pod sedlem vezla uspořádanou taštičku a v ní střevíce, mýdlo, lak na nehty a rtěnku. Jela v šortkách a proti dešti vezla z impregnované látky pelerínu podobnou kněžskému ornátu. První noc přespala mladá baronka ve stodole na slámě. Ráno si namalovala rtěnkou pusu a šla požádat hospodáře o trochu mléka. Měla úspěch.
Vzpomínky povděčné si nesu
na květů tvojich záplavu,
na blahé chvíle osamění,
na dobrý český selský lid,

v němž městské falše ještě není,
s nímž srdečně lze promluvit.
Václav Krofta

/Christian – ten jezdí
na chlebové kůrky/

Christian měl světlé vlasy a modré oči. Chodil jako všichni kluci do školy anebo učitel chodil na zámek k nim.

Na první závody jeli s Blankou v roce 1929 do Berouna. Byl druhý za Mílou Losem a Blanka byla čtvrtá. To byl začátek jeho lásky ke kolu, taková láska, kdy se myslí jenom na kolo, kdy se člověk rozzáří, jakmile se promluví o Coppim nebo Bobetovi. Místo obrázků slečen s nádhernýma nohama visí v jeho dílně světoví mistři s křivýma nohama, strašně chlupatýma. U zámku je maličká kaple, z druhé strany ji hlídá kameninový svatý Florian, který leje vodu ze džberu.

„Pane Bože, ať se stane co se stane, chci být slavným cyklistickým závodníkem."

Zatímco jeho předci z rodu modrých rytířů se modlili, aby jejich meče byly ostré a koně hbití, on si přeje, aby byl slavným cyklistou. Aby měl dres modrý jako nebe. Ta modlitba se mu splní. Ale vypadne tam jedno slůvko: slavný. Bude cyklistickým závodníkem, ale nikdy nebude slavný. Bude – obrazně řečeno – horolezcem, ale nikdy nevystoupí na Mont Everest a Mont Blanc. Bude lézt po vršcích, a kopcích a dívat se, jak praporce jiných vlajou na nejvyšších vrcholcích světa. Ale bude šťastný?

Šťastný je zřejmě nejšťastnější slovo na světě. Šťastný znamená víc než bohatý anebo slavný.

Christian je svým způsobem šťastný. Mladý baron obléká dres českého lva pražského. Šetří si na své první kolo Brampton závodní – Anglie.

Dostane svolení od otce a jede na něm až do Marseille a tam do něho narazí osobní auto. Christian vylítne až na jeho střechu. V Marseille byla tehdy hrozná nemocnice. Čeká ho buď rakev, nebo dřevěná noha. Rozhodne se jet domů. Jde ve vysokých horečkách ještě na

výstavu, kde získá prémiovou jízdenku na vlak. Může jet do kterékoliv stanice. Zvolí si stanici Jižní Čechy. Na Brenneru vystoupí z vlaku a lehne si zády na sníh, aby zmírnil horečku. Přijede domů a lékaři ho z toho dostanou. Později má startovat na olympijských hrách v Berlíně, ale zlomí si ruku, a tak závodit nemůže. Jede tedy se zlomenou rukou v sádře do Berlína, aspoň se na olympiádu podívat!
Mezi starožitné exponáty dává na hřebík na nejvyšší a nejčestnější místo pomuchlanou kostru svého Bramptona. Bude tu možná viset tisíce let vedle rytířských brnění.
Narukuje k dragounům. Christian si oddychne, když sleze s kobyly a vyleze si zase na kolo. Všechny boje a války mu mohou být ukradené. A na kole zas jezdí takové vzdálenosti, že kdyby se to podtrhlo a sečetlo, objel by mnohokrát zeměkouli po rovníku. Mohl by vlastně trénovat po rovníku, jen kdyby na něm neležela také ta moře a oceány. Hory by zdolal. Jede na kole dvacetkrát do Německa, dvacetkrát do Rakouska, pětkrát do Švýcarska a pětkrát do Itálie. Jednou a naposledy do Francie.
A co je fantastické, že vychován ke skromnosti a asketismu, má vždycky v cyklistickém sáčku stejnou stravu. Boží dar: chleba. Boží nápoj: vodu.
Celníci vždycky málem omdlí, když spatří v sáčku rozkrájený bochník suchého chleba. A na závody jezdí Christian pouze na chlebové kůrky. Dobře se cpou do kapes závodnického dresu.
Na tuhle chlebovou stravu jezdí, vážení, Christian čtyřicet let. Chleba se změnil, ale Christian zůstává pořád stejný. A je šťastný.
Letěl, letěl andělíček,
otevřel si památníček,
vložil do něj kytičku,
letěl zpátky k nebíčku.
Z památníku L. Sokolové z Bratronic

/Blanka – postrach Alp/
Blanka znala inzerát prvního českého velkoobchodu se zbraněmi, firmy Eggert v Písku:

PÁNŮM CYKLISTŮM DOPORUČUJI NYNÍ DOVOLENÉ ZKRÁCENÉ REVOLVERY – BUBÍNKOVÉ COLTY, VELMI POHODLNÉ A PŘESNÉ, PŘESNĚ VYZKOUŠENÉ, NESELHÁVAJÍCÍ A ÚPLNĚ SPOLEHLIVÉ.

Ale ten inzerát nikdy nevyužila. Jezdila pořád jen s tou rtěnkou. Nikdy nemohla najít spolujezdce. Buď byl napřed fyzicky, anebo duševně zpátky, anebo to bylo všelijak zamíchaný. Bylo jí to zhruba jedno. Byla zvyklá ze zámku i na ranní mlčení, kdy se celé hodiny ráno nemluvilo, aby nedocházelo k rámusům. Člověk se potřebuje rozehřát a rozběhnout jako stroj. A být sám je také moudrost a výhoda. Nikdo ti neoznamuje, že je tráva zelená, když pozoruješ orla. Můžeš se svléknout do naha a ráchat se v alpském potoce. Spala ve stodolách, na senících, po noclehárnách, v strašné námořnické putyce v Janově, kde ji chtěla krčmářka půjčit na noc námořníkům. Na zahraničních cestách pracovala. Pomáhala sekat trávu, sklízet seno, uklízet. Byla to spartánská výchova.

Měla ve sportu veliký vzor, Schou-Nielsonovou. Norka byla vynikající žena. Gymnastka, lyžařka, tenistka. Blanka zastavovala u těch nejkrásnějších luk. Cvičila a chodila po rukou a nohama se houpala v nebi. O jejích výkonech psaly noviny, možná že Norka Schou-Nielsonová se dověděla o Battagliové, která chodí v Alpách po rukou a zdolává největší alpské velikány na závodním modrém kole značky: Perič – Praha – Evropa.

Jela několikakilometrové strašné stoupání ze Ženevy do Chamonix. Lidé se o tom dověděli a přišli ji k silnici povzbudit. Fotografové největších listů fotografovali a filmaři filmovali. Byl to fantastický výkon, když posoudíme, že tehdy ještě nebyly přehazovačky. Vynikala ve sjezdech, předjížděla auta a cyklisty. Byla fantastickou sjezdařkou a pro své sjezdy na kole dostala název: Postrach Alp.

Za poslední peníze na té cestě koupila Christianovi galusky. Aby se mohl stát mistrem světa.

Pomněnka a konvalinka jsou dvě kvítka nevinná, jedna volá nezapomeň, druhá zůstaň upřímná.

Z památníčku Aleny Císařové z Bratronic

/Christian – je větší dělník v práci a na kole než většina dělníků tohoto světa/

Christian se v těch příštích dvaceti letech mistrem světa nestal. Nestal se proto, že nikdy neměl možnosti jako většina ostatních a nikdy asi neměl takový talent. Musel tvrdě pracovat, dělat u zedníků, nyní jezdí jako závozník u nákladních aut. Skládá kamení, cihly, cement.

Christian zestárl. Také zámek se už rozpadává, někdy stropy podpírají sloupy, do střechy, která se opravuje, fouká a prší. Čáp odlétl. Ale mezi starožitné exponáty stále přibývají cyklistické ceny. Dostával ceny za účast a vyhrával jako junior různé kategorie. Za desítky let, co jezdí na závody, jsou to stovky plaket a pohárů, shromáždil na svém kole víc exponátů než celý rod modrých battagliovských rytířů. Předkové věci vybojovali, kupovali a dostávali. Christian je vyjezdil na kole. Zaplatil je svými ranami, zlomenýma rukama, tržnými dírami ve stehnech. Ty ceny tu visí vedle hracího obrazu s mlýnem. Ještě hraje, ale voda v trubkách už neteče a artistky nekývají květinovými věnci…

Na hrázi ležím v moři pampelišek,
starosti všecky vážu do uzlíčku
a kapříkům je házím do rybníku.
Václav Krofta

/Blanka – rozum přišel na svět bolem/

Blanka skončila s tou velkou cyklistikou, když do ní vlítl u Blatné automobil. Rozházel jí tělo a kolo. Nezmrzačil ji, ale už nikdy nemohla jezdit dlouhé štreky a chodit nohama v obloze.

Už předtím byl její život bol. Vzala si švýcarského mistra v akrobacii na kole, zemřel ve čtyřiceti letech na rakovinu. Vrátila se do Čech a starala se o maminku, upoutanou osm let na lůžko. Otce našli až po třech dnech v koženém obleku v polích s jeho pověstnou holí, s kterou usekával z vlastních i cizích pozemků plevel a bodlák. Musel tu zápasit dlouhé hodiny o život, zem byla celá rozbitá. Když se rozhlížela, co bude dělat dál, uviděla jako samaritán Christiana, který

by měl mít aspoň jednou denně teplé jídlo. A uviděla také cyklisty, kteří sem přijížděli na neoficiální soustředění a udělali si vlastně na zámku depo, takovou zajímavou benzínovou stanici, kde spali v pokoji pro hosty a kde se nafutrovali. Okno ve špajzu Battagliových bylo otevřeno také pro sýkorky a brhlíka, který tam zvlášť lítal na houskové knedlíky – s celou svou rodinou. A zámek byl otevřený pro lidi a nezamykal se. V posledních letech pracovala Blanka jako hrobařka. Nikdo ji nenutil, vzala to sama. Sama Švýcarka, pohřbívala české rolníky a dělníky, kopala jim poslední lože krumpáčem v létě, kdy je hlína měkká, a také v zimě, kdy je jako kámen. To se naplňoval její život. Má na starosti celou řadu hrobů. Sází na ně tulipány a macešky. To jsou její zahrádky, její krajina uzavřená.
Milčice, Bratronice milé,
Ležáky v stínu lesíka,
za blahé idylické chvíle
přijměte díky básníka.
Václav Krofta

/*Christian – karlovarský hrdina*/
Slyšíte, Christian Battaglia jel už po pětadvacáté závod Praha – Karlovy Vary – Praha! Je to rekord všech rekordů!
Vždyť závod měří skoro tři sta kilometrů. Kdysi bylo snem všech českých cyklistů zajet takzvané Vary pod osm hodin. První to dokázal Jan Veselý a vypil všem vypsanou prémii – zlaté hodinky. Christian pak zajel Vary čtyřikrát pod osm hodin, několikrát byl mezi prvními deseti, jednou byl čtvrtý a dodneška nevyhrál nic. Všude je však označován za karlovarského hrdinu a je vlastně takzvaný zasloužilý sportovec. A někteří říkají, že by měl stát na Letné jeho pomník. Jel by na něm na kole a pojídal by chlebové kůrky. A nápis by mohl znít:
KARLOVARSKÝ HRDINA CHRISTIAN BATTAGLIA.
Jel 25 × *tento ukrutný závod z Prahy do Karlových Varů a zpátky. Zůstal s českým lidem a s českými cyklisty na věky věkův.*

Dřív jezdil Christian na závody kamkoliv na kole, pak závodil a vracel se na kole zas do Jižních Čech. Vloni mu věnoval jeho rakouský strýček Egon nového červeného SAABA. Vnutil mu ho s tím, že nemůže být bez auta, když ho má kdekdo. Mnozí předpovídali, že nastal konec s Christianovou cyklistikou. Ale on si vzal SAABA hlavně proto, aby mohl jezdit na kole. Favorita vozí složeného v kufru SAABA. Jel do Jugoslávie na dovolenou, a zatímco se lidé šplouchali v moři, trénoval v jugoslávských horách na kole a najel tam 2000 kilometrů. Christian je také neobyčejný znalec zeměpisu a ptáků. Slyší volat ptáky, které normální smrtelníci neslyší, slyší i trávu růst. Říká, že se dnes bere cyklistika příliš vážně a že to už není taková legrace, jako když trénovali s Honzou Kubrem, řečeným Cliftonem. Teď se většinou cyklisté po závodech rozprchnou, jako když skončí směnu ve fabrice. Christian jezdí stále na závody a Blanka s ním někdy jezdí jako rádce a trenér. Christianovi je pětapadesát let a za rok najezdil po práci na kole 20 000 kilometrů.

/55 let = 20 000 km/

Jede každé ráno do práce na kole dvacet kilometrů – dvacet z práce. Na jaře. V létě. Na podzim. V zimě. Za deště. Bouřky. Za sněhových vánic. Jako by pořád zkoušel, co vydrží. Narazil několikrát ve tmě na zvěř. Mockrát spadl a stejně tolikrát vstal. Největší omyl je myslet si, že ho to pořád baví. Byl jsem na zámku, když vstával v pět hodin do práce. Ukrutně nadával, napil se studeného kafe, pak ze džberu ještě čisté vody a vzal si kus chleba. Vyvedl kolo před zámek a pak mi řekl v tom deštivém dni:

„A teď začíná sport.“

Rozkýval se nad sedlem a už se neohlédl, ani nezamával. Nerozloučil se. Je svůj jako řeka anebo vítr. Zřejmě každý den je pro něho sportovním utkáním. V žilách a cévách mu teče asi místo krve cyklistický sport. Sport: překonávat něco, a ne vždy někoho. Zúčastnit se, jak říkal další baron, Pierre de Coubertin, a nikoliv jen – vítězit. Když přijede z práce, sní teplé jídlo, které mu připraví Blanka, a jede na trénink. Kolem rybníků, kde stojí čápi, kde ležel v

polích jeho mrtvý otec ve svém koženém obleku, kde možná uháněli na ztepilých koních modří rytíři. Jede směrem k Šumavským kopcům, jsou zahaleny v mracích. U Sedlické obory se setkává s dělníkem Láďou Sládkem, běhával jako mladík maratón. A pak jedou třebas dvěstěkilometrový trénink. Na zpáteční cestě jdou v Sedlicích do hospody V kufru na výborný blatenský pivo. Je jak malvaz anebo jako křen anebo jako obojí dohromady. Podobné mají na Vídeňské u Slanců. A poslední kilometry si na kolech už prozpěvují:

Když jsem šel od vás,
byl překrásný čas,
kapr se ve vodě házel…

Už nikdy nebudou mistry světa.

Ale copak může a musí být každý mistrem světa?

SLUŽEBNÍK NÁŠ HUBERT

Před novým jarem umírá vždycky víc lidí. Buď se dočkají nového jara a budou žít další rok, anebo se ho vůbec nedočkají. Takhle umřel můj táta, takhle umřel Hubert. A nebyli staří, chystali se ještě něco vykonat a teprve pak odpočívat. Ale byli unavení, měli dobrá srdce a dobré srdce se rychle rozdává, až z něho nic nezbude. Vůz řídí Jarda Borovička, řečený Borovice, někdejší centrforvard Dukly. Má nový raglán, černé šaty, tmavou vázanku a hustou teplou šálu z velblouda. Na hlavě nemá jako vždycky nic, chce čelit větru a dešti. Pořád proti někomu a něčemu bojuje. A v oku jako by měl roztálou sněhovou vločku, která mu tam vlétla předním sklem. Po cestě nadává a krátce filosofuje, hledáme dlouho ďáblický hřbitov.
„Proč někdo umře, když má jít do důchodu?“
„Proč sem nedali ceduli?“
„Volové!“
Všichni jsme blbí, nevíme, že na pohřby těch, kteří pro nás byli bratry a sestrami, ač tomu tak není podle křestních listů, bychom měli jezdit taxíky, protože se nám chvějí ruce a v očích máme roztálé sněhové vločky, ačkoliv nepadá sníh. Na hřbitovy by měly vést přímé cesty jako na aerodromy a kosmodromy. Konečně jsme tady. Je tu řada topolů jako na Císařské louce. Dvě červené kopule a mezi nimi brána. Na mrtvé tu čeká převozník Charón a převeze je za laciný peníz do podsvětí. Tak to je pražský ústřední hřbitov, o kus větší než Olšany, kde se už přestává pohřbívat.
Před branami je aut jako na fotbale. Osobní vozy, autobusy, mikrobusy, kamióny, vojenské bojové vozy, náklaďáky. Zrovna jako by měl někdo hrát, jako by měl někdo proti někomu nastoupit, jako by měl někdo někam ustupovat a někam zase útočit. Po stranách cesty stojí zástupy slávistů, sparťanů, hráčů Dukly a Bohemky, hráčů Žižkova. Všichni mají tmavý dres a naleštěné černé boty bez špuntů. Žádný zápas se už nekoná, je skončen. V tomhle zápase života se smrtí vyhrávají bílí. Proč je smrt bílá, když se nám zdá, že to, co přijde nakonec, je černé? Je tu pokora, obnažené hlavy, důstojnická čepice se zlatými prýmky na černé rakvi, kněz a rudé růže.

Borovice mi někam zmizel. Jsem zase sám jako vždycky na pohřbu. Jako bych jel s Hubertem a převozníkem mrtvých Charónem na druhou stranu řeky Acherontu a měl výsadní právo ještě se vrátit. Jako bych měl tu moc vidět přes Acherón a slyšet, co říkají.
Ke kapli vede černá a vlhká cesta, po stranách rostou túje a české lípy, co mají tvar listů jako srdce. Když vzhlédnu, vidím generály a svobodníky, paní Tománkovou a pana Tománka, co dělají krásný trávník na Julisce, přivezený z husích plácků, domovnice a pekaře z Libně, kapitána vltavského parníku, jeho šéfa a lékaře Miloše Trůbla, herce, foxteriéra maséra Michaličky Pagase, co dával Hubertovi vždycky před spaním sladké hubičky, jeho siamskou kočku Barborku s modrýma očima. Najednou je tma, nebe je fialové jak před zimní bouřkou, jako by se nahoře hádal otec Pán se smrtí, že se to jak obvykle zvoralo, že nespravedlnost nejen zemí, ale i nebem vládne a že ten pan doktor od fotbalistů Dukly měl být ještě na světě, aby si užil důchod.
V kapli je otevřeno a hoří tu žluté svíce a stojí tu fotbalová stráž. Stojí jako na hřišti, když se hraje hymna o domově. A na veliký bílý svícen připevnil pán hřbitova Soukup ceduli:
MUDR. HUBERT TOPINKA
A pak jako bych něco slyšel:
„Táta Hubert byl rotmistr na cestách. V italském Roverettu se jeho ženě narodili najednou dva kluci jako buci. Josef se stal později v zemi české lékařem Sparty a národního mužstva. Druhému, Hubertovi, říkali Hubík. Vystudoval. Maturoval. Hrál taky fotbal, ale to mu zakazovali, to je sport lůzy. Taky hrál hokej, ale to mu zase nedoporučovali, protože by se mu jako budoucímu zubnímu doktorovi chvěly ruce. Ale jemu se nikdy nechvěly. Kdepak. Udělal na tři tisíce resekcí a desetitisíce plomb a ty většinou náramně držely. Stal by se z něho světoznámý zubařský chirurg. Byl kliďas a měl ruce a srdce ze zlata. Z toho nejlepšího, co se dává na korunky. Do každého zubu dal vlastně kus svého zlatého srdce. Zvrhl se však na sportovního doktora. Mezitím se oženil, vzal si ženu Boženu z jižních Čech a té pak říkal Anny. Svatbu měli v Novém Strašecí, co tam rostou v lese velcí křemeňáci s červenýma hlavama. Přivedl si ji

do libeňského domu na Sokolovské, kde jsou v přízemní chodbě kachličky s osmnácti krásnými fialovými papoušky. S Anny měl syna Huberta, který se stal taky lékařem, a dceru Jitku, učitelku. Prohlašoval, že nekouří, nepije kafe a chodí rád na procházky. Ve skutečnosti kouřil hodně, měl rád kafe a na procházky chodil k smrti nerad. Byl šťastný až do smrti. Měl rád cmundu, jak ji dělala babička Josefa, a opečené škubánky s dušeným hovězím na mrkvi a na špeku a makové buchty. Choval rybky žanerky, co jsou stříbrné do růžová a co mají na sobě šedivé proužky. A miloval siamskou kočku Barborku a pražskou Duklu. S Duklou zjezdil celý svět mimo Austrálii. Léčit fotbalisty – to byla jeho práce. Podával jim žaludeční kapky Cholagol, kelén jim stříkal na rány a často používal borovou vodu, heřmánek a mateřídoušku a vůbec nejčastěji dobré slovo. Všemu se smál a oni se pak smáli také, byli první na světě, kteří dokázali zapomenout na porážku. Říkali mu Topina, lékař Dobromil anebo Mastičkář či Věčný optimista. Vyhnal z nich bolestínství a hekání, vštípil jim předčasnou moudrost. Nahrazoval jim doping a zbavil je strachu. V Mexiku na turnaji zakoušel strašné bolesti král fotbalistů Edson Arantes do Nascimento, zvaný Pelé a Hubert byl jediný, kdo mu směl píchat injekce. Dával mu je tak, že se Pelé přitom zubil. Přijela za ním i toreadorka. Býk jí pomuchlal ondulaci a záda. A když ji Hubert vyléčil, dala mu stejně jako Pelé pikslu brazilské kávy a navíc polibek. V Dukle mu jeden čas vytýkali ležérnost. Byl ležérní. Lehl si kde mohl a usnul. Třebas na tři minuty. Chtěli ho poslat sloužit na daleké Slovensko, kde jsou vlci a medvědi a kde se vojáci mejou v studeným pstruhovým potoce. Celé mužstvo prohlásilo, že když Dobromil odejde, nebudou už nikdy hrát za červenožlutý dres. A tak Hubert zůstal. Uniformu nosil většinu života rád, ale nikdy si z ničeho nevystřelil. Jenom z někoho. Vytýkali mu familiárnost. Byl familiární. Okamžitě se choval jako z vaší familie, jako by byl váš bratr anebo aspoň bratranec. To bylo na něm krásný. Proto se nestal generálem, byl podplukovníkem. Generál musí být v pohotovosti a musí umět křičet. Ale bez Huberta by byl život šedivý. Když pracoval do šedesáti, jak předpisují řády a zákon sociální péče, dostal vyznamenání za vynikající práci v tělovýchově. Přišel domů,

dal si vyznamenání do šuplíku ke kartám a lehl si. Kvetl mu ještě červenými zvonečky vánoční kaktus a pod ním stál krkonošský kolovrat. Uvařil si předtím ve své nejmilejší jugoslávské konvičce džezvě turka jako nohu a šel do pokoje, který sdílel se svým milovaným synkem Hubíkem. Měli tam pracovní stůl s lebkou se zkříženými hnáty, na zdi ve skleněné skříňce sbírku krásných motýlů, která jako by se chystala uletět, voňavý tabák Prince Albert a lulku Flamidor z Paříže. A nad jeho nízkým ložem, které se podobalo prostému vojenskému lůžku, visely malé vlaječky všech klubů, s kterými Dukla hrála. Bylo to vlastně malé hřiště, nad nímž neustále slavnostně vlály vlajky. Na jedné z Rio de Janeira vycházelo slunce, na další ujížděl hvízdající kovboj s kytarou, na třetí se vzpínal oceán a na čtvrté visel čtyřlístek pro štěstí a na další pomeranče a banány. A na té poslední slunce už zacházelo. Vykoupal se v horké vodě a schoval se pod pokrývku. Bylo mu zima a zle a tak si vzal kapky Rowatinex. Poprvé, co měl kočku Barborku, vlezla si sama k němu pod deku, dala mu hlavu pod paži a předla. Chtěla mu pomoci, jako by cítila, že pán odchází někam, odkud už nepřijde. A on to poznal jako lékař taky. Zavolal Anny. Přišla, vzala ho za ruku a on zavřel oči a zemřel. Pukla mu srdečnice, hlavní tepna těla, pukla tak, jako někdy pukne srdce. Snad už desítku let byl smrtelně nemocen, nikdo to nevěděl a někteří ho neustále pronásledovali s rýmou a oděrkama. Oblékli ho do jeho parádní uniformy a nesli ho kolem těch osmnácti fialových papoušků. Byli pořád tak krásní, jako když sem vedl Anny. Svého doktora berou nyní na ramena fotbalisté. Fotbalisty nosili na ramenou fanoušci, doktora si odnesou sami. Je to poprvé, co ho nesou, a naposled. Je lehký jako sníh, co začíná padat z nebes. Je to také poslední služba, kterou mu mohou prokázat. Jeho tátu Huberta nesli a doprovázeli vojáci. Vojáci šli podle rakve, měli skloněné pusky a muzika hrála vojenské pochody. Dnes by tu mělo znít:

„Ta naše jedenáctka válí, ať je to doma nebo v dáli…“

Myslí na ta slova a věty, co říkali jemu a co říkal jim.

„Topino, mě něco bolí.“

„To by bylo špatný, kdyby tě to nebolelo.“

„Zuby dělám jako řezník, ale tobě je udělám s láskou.“

„Dám ti švýcarský prášek. Je vzácný.“
„Doktore, vždyť je to B-vitamin.“
„Musíš válet bez toho. Nesmíš si zvykat na prásky. To ti nemůžu dávat furt. Švýcarský prášky. Kam bych přišel!“
„Topino, mně je dnes úzko.“
„Zahrajem si spolu partičku dardy. To ti pomůže. O kafe. Po zápase ti to kafe uvařím. Pravý brazilský. Mám poslední od Pelého.“
„Tak dobře, doktore. A jak to bude s holkama, když vyhrajem?“
„S holkama se smí jen v pondělí, v úterý a ve středu. Dobře to víš a furt se ptáš.“ A pak se roztrhne nebe a padá z něho sněhové peří. Je to proto, aby vojáci a fotbalisté, kteří jinak nesmí, směli plakat, neboť našli výmluvu, že jim do očí napadaly sněhové vločky. A snad všichni se dají do breku. Jen komárovi Brumovskému, nazývanému generál Fujidenki, se špatně pláče, brání mu v tom umělé čočky. A ty slzy jsou jako umělé, ale ve skutečnosti jsou pravé jako české granáty.
A jaké měl oči Hubert? Modré, či šedivé? Nemohu si vzpomenout. Proč si člověk tak málokdy prohlíží barvu očí, když dobře ví, že konvalinky jsou bílé a pomněnka je modrá? Jeho syn Hubík to ví a jeho žena Anny to ví. Měl modrošedé. Anebo byly jen modré a pak zestárly?
Víte, Hubert miloval karty. V kapsičce měl medailonek s pražským jezulátkem a v kapse nosil dvaatřicet krásných loupežníků: běžícího kozoroha, trubače se psem, zbrojnoše a bubeníky, krále a poddané. A on sám byl Sarka Farka. V Kostarice mu jednou zabavili žaludské eso, prý se červená zpotvořená sfinga s modrýma ušima podobá jejich prezidentovi. A to je urážka. Přesvědčil je, že s jednatřiceti kartami absolutně nemůže hrát, a tak mu to žaludský eso vrátili. Jinak říkal: zadarmo nehraju! Hrálo se o ohromný sumy. Nejmíň o kafe. Kdo dvanáctkrát vyhraje, dá tomu druhýmu tři koruny. Hrálo se o čokoládu s rozinkama a o rumový pralinky. Někdy podváděl a měl radost jak dítě, když ho nechytli. A oni ho většinou nechytli, aby mu tu radost ponechali. A když potřeboval, aby se hráč před těžkým zápasem rozveselil, nechal ho vyhrát. A dal mu kafe od Pelého. Pak už měl jenom prázdnou pikslu a tu pořád naplňoval kafem z libeňské

samoobsluhy, ale pořád to bylo kafe od Pelého. Jednou, když šli hrát někde v místě, nahlédli mu do jeho lékařské brašny. Měl tam jenom vatu a dvaatřicet loupežníků. Brašnu už těžko nosil, a tak v ní nechal jen to nejnutnější. A víte, že se Hubert upsal čertu? Když Dukla nemohla dát dlouho branku, opouštěl na lavičce Kolského, Musila nebo Vejvodu a říkal, že jde čarovat. Šel k soupeřově brance a často se stalo, že se brzy nato balón zatřepetal v síti. „Nic na tom není," říkal, „jenom jim potřebuji ukázat, kde jsou ty dva klacky a nad nimi klacek třetí. A že to mají dát mezi to, to se už učili v obecný fotbalový škole."
Komu se vlastně upsal Hubert?
Čertu? Dukle? Bohu?
Sloužil lidem. Tvůj služebník Hubert.
Cákance. Lijavec. Sníh.
Fotbalisté došli k rodinné hrobce, kde leží jeho otec i matka. Zdálky slyšíme řeč předsedy dukelských fotbalistů Rudy Kocka. Jeho slova odnáší vítr do povětří. Zřejmě děkuje Hubertovi za to, co udělal pro fotbal a pro Duklu. Duchovní Oldřich Gengela se modlí za Huberta, aby mu byla země lehká a Bůh aby mu prominul jeho poklesky a duši popřál pokoje.
Rozjasní se na okamžik. Po stranách hrobky jsou dvě krásné břízy a zástup tují, těch hřbitovních keřů, které nikdy neopadají. A kolem jsou tváře, které bych měl znát. Černá tvář s bílými alabastrovými zuby. Pelé. Přiletěl asi soukromým letadlem. Vedle něho ta krásná mexická toreadorka. Hráč belgického Royal Crossing Clubu Josef Masopust. Všichni mají v očích roztálé sněhové vločky a drží bílé kapesníky a mávají svému doktorovi, který už přistává na druhé straně řeky Acherontu a vstupuje do podsvětí.
Skloním hlavu a znovu chci vidět jejich tváře. Už tam nejsou. Anebo tam vůbec nebyli? Byla to jen vidina? Hrobka je přikryta. Je to zvláštní hrobka, jakou jsem ještě neviděl. Kameny jsou z těch, které zbyly, když se stavěly základy chrámu Svatého Víta. Nikde tu však není napsáno, kdo spí uvnitř svůj věčný sen. Jen na kusu žuly, která jako by rostla ze země, je posmrtná maska jeho otce. Má bronzové

vrásky moudrých. Měl je i služebník náš Hubert. A také oči jsou bronzové. Když prší, tečou z těch bronzových očí slzy.

ALFRÉD JINDRA

/Kapitola I/

Můj kamarád Alfréd Jindra se, vážení, narodil na Smíchově, na levém břehu Vltavy. Jeho táta Alfréd byl švec, scházela mu jedna noha z války, a jeho máma se jmenovala Anna. A Alfrédova bába byla Sladká, z rebelského domažlického rodu Kozinů-Sladkých. Bába byla veliká, silná, upovídaná, a když dala někomu facku, spadl pod stůl. A měl přítele žida Eksteina, ale ten za války vyletěl v koncentráku komínem, když ho předtím naši vzácní sousedi Němci vrazili do plynu. To byl zhruba jeho hlavní rod.
Kamarád Alfréd cestoval jako kluk po ústavech. Proč, to už dnes přesně neví, rodiče měli starosti se životem. Alfréda v ústavech bili; nastavoval ruce a díval se, jak rákoska dopadá na klouby. Výprasky zdědil po svých předcích, ty vyprašovali na dubové lavici. A pak ho dali do továrny, a to byl veliký svět, stroje se točily a hala byla obrovská, vešlo se do ní i slunce. A pak objevil další svět, když přišel k řece. Řeka byla hluboká a modrá a krásná, protože jediná z neživých tvorů byla živá. Měnila barvu. Byla malá a velká a hodná.
Na vodu vyjel poprvé s vodními skauty pod vedením pana Průchy. První kánoe byla modrá, což je prý barva naděje.
A pak začal závodit. Zeleně svítila trávou Císařská louka, slunce se posadilo na špičky vyšehradského chrámu a naparovalo se. Z Barrandova k tomu zněla taneční hudba a krásné dámy tančily v letních šatech, na nichž byli motýli a kopretiny, na barrandovské terase. A on plul s divokými kachnami na řeku Berounku.
Od začátku jeho kanoistické činnosti tu byl jeden háček. Odborníci mu nedávali velké naděje. Byl totiž z levého, toho ušmudlaného smíchovského břehu. Tady mnoho velkých kanoistů nevyrostlo. Závodnická elita pocházela z pravé strany Vltavy: Yachtklub, Blesk, Vyšehrad, SKEP, KVAS. Měli lodice, kánoe, možnosti. Kdo je z levého břehu, je ztracen. Bylo to fantastické, ale bylo to jako se narodit v některých dobách a v některých zemích židem nebo černochem. Byl to punc, pověra, tradice.

Alfréd Jindra to poznal také. Začal v SK Smíchov. Stal se soustružníkem a závodníkem. Byl hezký jako panna, a když ho holky viděly, padaly před ním na kolena. Zní to jako v bibli, ale pro něho byla jen řeka a kánoe. Přišla doba, kdy zvítězil. Pravý břeh se zakabonil a pořád tvrdil:
„Stejně zkrachuje."
Pak se Smíchov zapojil do Kvasu, a tak jezdil v Kvasu. KVAS měl krásnou modrobílou vlajku a před loděnicí rostl trávník a byly tam krásný holky v co nejmenších plavkách a byl tam taky Pepík Holeček, inženýr a nejchytřejší československý kanoista, chytrý jako dvě opice dohromady a dobrácký jak tři medvědi. Měl velikou a dobrou loď, a jak říkal, postavil si ji vlastníma prackama a pak postavil ještě jednu. Jindrovi řekl:
„Na těchhle lodích vyhrajeme olympiádu v Helsinkách."
Vzali lodě a bičovali vodu, jako by z té vody chtěli utkat nejprve plátno a z toho plátna ušít červené košile s bílými lvy. Pepík Holeček radil Alfrédovi Jindrovi, jak klečet v lodi a jak dýchat a jak zasazovat pádlo do vody, a vůbec mu nevadilo, že je z jiného břehu. Jeli k soutoku Berounky a pak jeli zpátky, občas se na sebe zašklebili a občas na sebe něco vykřikli, jako že to stojí za hovno, a přitom to nebyla pravda. Když si utkali z vltavský vody formu, jeli do Finska vyhrát na olympiádu.
Alfréd Jindra si musel loď na olympiádu vypůjčit, protože Pepík Holeček jednu prodal, když neměl peníze. Jindra je neměl taky, a tak jel na olympiádu s vlastní klekačkou, na dluh opraveným pádlem a s vypůjčenou lodí od dobrýho chlapa Stehlíka, co ji koupil od Holečka. U mořského zálivu, tam, kde se vracejí mořské ryby nazpět, když narazí na sladkou vodu, jel se Alfrédův největší sportovní závod. Pepík Holeček v závodě na kilometr dal všem na frak a vyhrál na tý svý lodi, co si udělal svýma zlatýma rukama, zlatou medaili. Ale s Alfrédem to dopadlo docela jinak. Ujeli hned zkraje ve třech. Američan Frank Havens měl tehdy žlutý tričko a Maďar Gabor Novak zelený. Alfréd byl bažant a dřel se jak kůň, devět kilometrů je táhl, vedl, poprvé v životě měl možnost dokázat, že stojí za něco, měl možnost to odvést, měl možnost dokázat, že babička byla Kozinová-

Sladká a že chlapci, co se narodí na levém břehu, nejsou srabíci. Byl mladičký, dvaadvacet let, a byl to jeho první velký závod. Ale nemohl je střepat, z rukou už mu tekla krev a hlavně nevěděl, co má dělat. Když vjížděl do posledního kilometru, slyšel, jak na něho volají:
„Je to dobrý. Jeď!“
Dobrá rada nad zlato. Jel a prohrál. V poslední otočce mu jeden z těch dvou narazil na záď kánoe, v gangsterském slovníku kanoistů se tomu říká hodiny, to je roztočit loď jak ručičky hodin na druhou stranu. Vybočil z trati a pak už nemohl. Ujeli mu. Žlutý Havens (první zazvonění v cíli), zelený Gabor Novak (druhý zazvonění). Třetí zazvonění patřilo jemu. Prohrál zlatou a vyhrál bronzovou. Ale moc to nevnímal. Někdo mu předtím říkal, že až bude pořádně vyšitý, že uvidí bílý myši. Ale on viděl jenom prostou kouli z bílého mléčného skla. Nemohl trefit k plató, nevěděl, jak otočit loď, nakonec ho z lodě vytáhli. Přišel k němu doktor Popel, předseda vodáků, zarazil se, zbledl a řekl:
„Ty máš strhaný dlaně, Alfréde.“
Jindra zvedl ruce a dal si je před oči. Bílá mléčná koule zmizela a uviděl krev. Podobaly se zmenšenému řeznickému výkladu s právě čerstvým zbožím. Protesty proti hodinám nepomohly. Jsou zamítnuty, pánové. Nespravedlnost zvítězila. Prohrálo mládí a hloupost.
Jako první je na stožáru Amerika. Jako druhé Maďarsko. Jako třetí Alfréd Jindra a jeho bíle ofačované ruce mu visí podle těla a mají stejnou barvu jako dvě bílé myši. Bronzová medaile je opravdovější než mdlá anebo pozlacená zlatá, Alfréde Jindro. Lež jako věž!
A v novinách a v knize o olympijských hrách 1952 čti:
„Pro našeho reprezentanta to byla škola! A olympijský úspěch i povzbuzením k ještě důkladnější přípravě.“
Alfréde, kamaráde, máš to dobrý. Ale budou ti ty rady na něco?

/Kapitola II/

Chtěl zůstat na vojně.

Fakt, Alfréde, z tebe by byl voják jedna radost. Figuru máš jak Jánošík a střílíš jako ostrostřelec. Byl bys poddůstojníkem anebo oficírem a mistrem celýho světa v pádlování na kánoi, protože by ses pořádně najedl, řádně vyspal a měl bys čas trénovat. Holeček už čeká, že budeš jeho nástupcem, a novináři budou mít o kom a o čem psát. A o vítězech se píše krásně a nejvíc.

Víte, když byl Alfréd ještě kluk, tak chodil střílet v Nadějkově na střelnici a z deseti růží jich sundal devět a tu desátou tam nechal, aby pan střelmistr od tý střelnice nebyl smutnej. A když někdo řekl:

„Vystřílej mi tamhletu opici na gumičce!“ tak mu ji vystřílel. A když někdo řekl:

„Vystřílej mi tamtoho medvídka na řetízku!“ tak ho taky vystřílel.

Jak se říká, měl bystré oko a pevnou ruku. A na vojně střílel do samých desítek, a tak chtěl zůstat v uniformě, protože si myslel, že voják má přesně střílet. Ale Alfréda už nepotřebovali, dostal těžkou žloutenku a nemohl udržet pádlo ani pušku. Klepaly se mu ruce a vrávoral. A pak přišel domů na půlroční neplacenou dovolenou, ačkoliv nikdy vlastně nevěděl, kde je jeho domov. Byla právě zima a padal sníh. Šel si do sklepa pro uhlí a nemohl je unést. Když je vynesl skoro nahoru, kýbl mu vypadl z rukou a uhlí se skutálelo po celém schodišti. Sbíral kamínek za kamínkem, jako by to byly rubíny, a u posledního se rozbrečel, protože ho bůhvíproč napadlo, že už nikdy nevyhraje olympiádu.

Pak šel znovu do schodů a vláčel plný kýbl a nahoře se už usmíval, protože ten kýbl vynesl. Těch stupňů ke zlaté olympijské medaili bylo tisíc a on vystoupil na ten první tím, že sesbíral uhlí. Neměl peníze, protože mu žádný nikdo nedával, a tak jedl suchý rohlíky máčený ve slazeném čaji. K snídani, k obědu, k večeři. Nastoupil znovu do továrny, dělal v Sokolovu na obrovitém soustruhu a potom na padesátitunovým hamru. Vrátil se k řece. Vydělával zas peníze, a tak už měl v kánoi vždycky kamenný hrnec po babičce, plný brambor maštěných máslem. Sáhl si vždy do hrnce, vzal bramboru a plul dál. Ve dne byl na řece a v noci dělal v továrně. Bral psychoton, polykal prášky, aby neusnul a aby mu stroj nerozdrtil ruce, které potřeboval na pádlování.

Když má dva dny volno, naloží kánoi na záda a nese ji od řeky přes hlavní ulice a Václavské náměstí na nádraží a jede s ní do Budějovic. Ahoj, Vltavo!

Pluje po své řece dolů. Klečí, mlčí a jí maštěné brambory z hrnce. Řítí se do šlajsen, voda mu stříká do tváře a zalévá kánoi, proplouvá peřejemi, brouká si a nadává. Za ta léta má svá místa, kde by dal vystavět kapličky a u nich by se modlil, aby svět zůstal tak krásný, jaký je. Na Hluboké jdou z lesa hluboké průsvity a na kraji stojí parádní jelen. U Kamýka je hezký kopec. A všude bílé chalupy jako chrámy boží a husy, babičky a pocukrovaný záclonky v oknech. Za tmy zastaví. Nestaví stan, ale stulí se pod celtu, předtím si vezme hrst brambor a napije se ze studánky. To je jeho škola, jak psali novináři. Základ na příští olympijské hry. V Melbourne nepojede jako blbec devět kilometrů v čele, tam bude taktizovat. Vykašle se na to, aby je celou dráhu táh. Naproti je hřbitůvek a volají tam sýčkové, věští někomu smrt. Zabalí se do celty a spí. Když se rozední, klekne si do kánoe, napije se vody a pluje dál. A pak si vezme z babiččina hrnce zase pár brambor. Jede sám a závodí přitom s časem, nadává prudkému slunci. A občas si nabere vody z řeky a šplíchne si do obličeje, aby se osvěžil. Nad Zlákovicemi je po levé straně pár baráků a je to jediný místo, kde na delší dobu zastaví. Vystoupí z lodě a jde k opuštěnému kamennému baráku. Otevře rozvrzané dveře a spatří starodávnou kovárnu, uprostřed kamenný pult, jako by to nebyla kovadlina, ale oltářní stolice. Alfréd, dělník práce a dělník sportu, tu poklekne, ale nemodlí se. Nezná a nevnímá boha a neví, o co by ho prosil a za co by mu děkoval. Všechno, co dosud měl na tomto světě, si musel sám vydobýt. Je jenom pln pokory k minulosti, k tomu kamennému a železnému dílu, sám kovář, hladí kovadlinu, jako by chtěl, aby její síla přešla do jeho mozku a svalů. Kamenná a železná síla, aby ten Havens zůstal při příštím boji vzadu. Pluje dál. V poledne krátce zastaví a uvaří si poblión, to je od slova poblíti se. Do vody ze studánky natrhá trávu, jetelový listí, pár listů z břízky, trochu jahodiní a několik smrkových větviček. Vypije a klekne do kánoe. Projede Červenskými proudy a vjede na Štěchovickou

přehradu. A za tmy dopluje k místu, které má na této řece nejraději. Na konci potoka je pár chat a v nich jsou trempíři, bývalí skauti, minulí volejbalisté, opuštění lidé a samotáři. Tady je Ztracená osada, ta krásná Ztracenka. Vsune pádlo do vody, aby brzdilo a loď se pomalu zastavovala. Vidí plameny táboráku a slyší, jak zpívají tu jeho Ascalonu:
Když jsem byl mlád,
bývala Ascalona
nejhezčí osadou,
kterou jsem znal.
Je to ta Ascalona, která zněla po všech osadách, kterou hráli mnozí kytaristé a mezi nimi Mirek Eder anebo Jana Vrbová, trempíři a čundráci. Alfréd ty písně slyšel vždycky zdálky, plul jen kolem nich a nikdy na ně neměl čas jako na holky, protože byl předurčen stát se Holečkovým nástupcem. Ale tím víc ty písně miloval. Zastavil na vodě kánoi, a když se odmlčeli, zavolal:
„Ahoj, Ztracenko!“
A od ohně se mu ozvalo dvojhlasně:
„Ahoj, loď!“
Na kraji toho potoka si nabral do německé feldflašky vodu a pak plul a slyšel na rozloučenou konec z Ascalony:
Já půjdu spát,
a vlajka Ascalony
musí nad mým hrobem
na věky vlát.
Dorazil do Prahy. Na věžích vyšehradského chrámu seděl měsíc. Podobal se slunci, ale byl studenější a víc se šklebil.

/Kapitola III/

Můj kamarád Alfréd Jindra vyhrál pár závodů a pak dostal zánět mozkových blan. To byla tedy druhá velká nemoc po překonané žloutence. Olympiáda v Melbourne byla zas vzdálená jako měsíc anebo jako slunce a přinejmenším jako Honolulu. Někdo tomu říká vůle, ale jestli to byla vůle, tak měl vůli jako pivovarský smíchovský

kůň anebo jako selský kůň z Domažlicka. Sotva se mohl postavit na nohy, vzal na hřbet kánoi a donesl ji k vodě. Co jiní dostávali do vínku, to platil zlatem. Neměl co na sebe, žil z ruky do úst. A neměl pořádné kamarády, měl jen řeku. Vltava byla tehdy rozvodněná a on si řekl, že za té velké vody pojede z Budějovic do Prahy. V loděnici mu loď zamkli, aby nemohl jet. Přinesl si z SNB potvrzení, že na řeku může, a tak mu loď museli vydat. Ve vesnicích byla pohotovost a na řece byly veliký vlny. Ale jeho divoká voda táhla, chtěl být kdysi pilotem, pak námořníkem a vojákem. Ani jedno se mu nesplnilo, a tak byl vlastně jen kanoistou. Tady měl možnost poprat se s přírodou, překonat ji a stát se odvážným. A tak dal kánoi na vodu a vplul na řeku. Řítil se řekou, propadal se do propustí, jel tak rychle, jako snad žádný kanoista nikdy nejel, snad jenom legendární Indiáni na divokých řekách, kteří tu vratkou loď vymysleli.
Před hospodou U lavičky ho to hodilo do peřejí. Už z dálky viděl, že je zle. Ty peřeje měly vlny jako domy, které se bortí. Vlítl do toho a uviděl před sebou kopce vody. Pod ním byla potopa a nebyla to modrá voda, ale černá voda jako peklo. A poznal poprvé naplno, že řeka je také zlá a zrádná, jako jsou lidi, a že není jen dobrá. A tehdy ho poprvé napadlo, že ho chce zabít, a třásl se strachy. Začal se s tou vodou prát jako s nepřítelem, postavil loď na bok a skákal po vlnách. Voda mu chtěla vzít pádlo, a on jí je vyrval. Když vyplul z peřejí, byl vyřízený. Podařilo se mu dostat se do louky a padl do trávy. Pak si sedl na obrácenou kánoi a díval se zpátky na peřeje. Vtom si uvědomil, že se na něho někdo dívá. Otočil hlavu a uviděl starého hajného. Měl bílé vlasy a vousy a vypadal jako bůh. Alfréd si uvědomil, že ten hajný se na něho díval celou dobu, protože byl bílý ve tváři. Hajný vytáhl tabatěrku, podal mu cigaretu, zapálil mu ji. Alfréd do té doby nikdy nekouřil, ale teď si cigaretu vzal, žmoulal ji mokrýma rukama a nepřítomně hleděl před sebe. Hajný zmizel jako pára, neřekli si ani slovo, snad se ten hajný lekl – uviděl v Alfrédových očích smrt.

/Kapitola IV/

Jednou jel v Praze po řece a najednou se začaly houpat břehy. Plul a břehy se houpaly nahoru a dolů, vyšehradský chrám letěl do modrého nebe a Císařská louka i s topoly, co se o nich zpívalo v Hašlerově písničce, se taky houpala v nebi. Alfréd se zděsil, protože měl v mozku strach. Chtěl vynést kánoi z vody, ale vůbec ji nezvedl. Domů jel taxíkem, to už měl domov a ženu Evženii, byla odvážná a proti němu droboučká a hrála házenou. Doma jí řekl:
„Evženie, je mi zle. Lehnu si.“
Evženii se nelíbil, znala ho už příliš dobře, a tak zavolala svého známého, docenta Ludvíka Schmida. Schmid ho prohlédl a šel ven.
Šla s ním a on jí u auta řekl:
„Je to buď zápal plic, anebo obrna. Ale spíš je to obrna.“
Nasedl do auta a odjel a ona šla domů, jako by kráčela po polštářích. Když zaskřípěly dveře u pokoje, Alfréd k ní otočil hlavu a zeptal se:
„Co je?“
Začala plakat, protože věděla, že život tím skončil anebo se strašně změní. Čekal, až se vypláče, pozoroval strop a olizoval si horečnaté rty. Po dlouhé době řekla Evženie:
„Je to možná obrna.“
Odpověděl na to chlapsky:
„To je dětská nemoc.“
A myslel na to, že po žloutence dostal zánět mozkových blan a po zánětu obrnu.
Evženie utekla ke své dcerce a plakala s ní, protože táta dostal tu dětskou nemoc. Nemoc, která napadá nejen děti a mrzačí je, ale která přepadá silné ženy a silné muže a vybírá si i nejlepší sportovce, aby sama dokázala, jak je silná.
Docent Ludvík Schmid, řečený Lula, jeden z bojovníků proti obrně, ujížděl zatím vozem domů Prahou. Byl přesvědčen, že je to obrna. Jel a motor vrčel, protože byl v chodu. Lula nevnímal světla, jel jak v mátohách, dvakrát musel zastavit. Měl to neštěstí, že byl vždycky u toho, když na obrnu umírali sportovci. Sportovci umírali proto, že se nakazili a ještě sportovali, že obrovsky trénovali už nemocní a nemoc

se jim dostala do všech koutků těla. Byli zřejmě i ti, co netrénovali, jako americká sprintérka Rudolphová, ale ti měli štěstí. Jinak to byla smrt. Lula byl u toho, a to byl ještě mladý, když na plaveckém mistrovství Evropy v Monte Carlu zemřela na obrnu šestnáctiletá anglická plavecká naděje, studentka Nancy Riachová. Lula byl u toho, když na olympiádě v Londýně zemřela v Mount Vernon Hospitalu gymnastka z Hané, Eliška Misáková. Bojoval s primářem Vivianem Lambertem o její záchranu, a prohráli. Zlatou olympijskou medaili už dostala jako mrtvá, rozloučit se s ní přišla doma celá Haná, hrál se tenkrát Leoš Janáček a z polí vál vítr z Hané. A obilí bylo suché, protože bylo horké a ubíjející léto, kdy je nízká a někdy i nakažená voda. A teď přišel na řadu Jindra, velká naděje československé kanoistiky. Sportoval do poslední chvíle.

/Kapitola V/

Ráno přivezli mýho kamaráda Jindru na Bulovku. Tou houkací sanitkou, co má nahoře otáčivý světýlko a z něho vychází nářek, jako by naříkal člověk uvnitř. Akademik Procházka se přihrnul k němu do pokoje jak velká voda. Sám sportovec, v košili s krátkými rukávy. Zeptal se rázně Jindry: „Tak co je, sportovče?“ a podával mu ruku, ale Jindra mu ji už nepodal a styděl se za to, že mu ji nemůže podat. Akademik Procházka řekl:
„Tak mi vážně nepodáš ruku?“
A Jindra zasípal:
„Nemůžu.“
Procházka vzal jeho ruku do dlaní, a když ji potěžkal a když se díval Jindrovi do očí, věděl, že je tak těžká proto, že je v ní obrna a že také v jeho očích vidí obrnu. Pokaždé byla jiná a Procházka to už znal.
Teď byla skrčená jako skrček a řehtala se a plavala v Jindrových velkých očích, protože obrna vždycky potřebuje ke svému životu vodu. Měla v rukou kosu a osekávala Jindrovi ruce a nohy.
A pak začal zápas o Alfrédův život. V těch dnech se nakazilo v řece víc lidí a umírali jeden za druhým. Zemřel syn ředitele pojišťovny, zemřel pískař. Umřeli další. Jen Alfréd dosud dýchal. Procházka dal

příkaz, aby jeden telefon vyčlenili pro četné dotazy, jak je mistrovi sportu Jindrovi, a také proto, že ho lidé budou chtít povzbudit v nejtěžším závodě, stokrát těžším, než byla olympiáda v Helsinkách. Telefon celé dny mlčel. Jenom na lavičce tu spala drobná Evženie a v pokoji bděli lékaři. Nastával kritický den, kdy obrna vejde do dýchacího ústrojí, sevře plíce a krk a člověk přestane dýchat. V té chvíli se nasazují železné plíce, aby pomáhaly, ale ty jsou zase jen ze železa a nemohou si poručit víc a víc a víc. Jen člověk si může poručit. Procházka přišel k Jindrovi:
„Když tě dáme do železných plic, tak to asi nepřežiješ. Musíš dýchat. Jedině když budeš dýchat, tak zvítězíš. Vyhraješ novou olympiádu."
Alfréd už nemyslel na nic. Věděl jenom, že musí dýchat! Nesměl usnout a dýchal, trvalo to celý lidský věk a každé dýchnutí a vydechnutí bylo těžké a nedalo se s ničím srovnat.
A pak boj o dýchání vyhrál.

/Kapitola VI/

Lékaři se teď o něho starali jak o anděla, ale on jim mizel před očima.
Cítil, že jsou na něm jen kosti, a naléhal na sestru:
„Sestro, chci vidět, jak vypadám."
„Jestli to vydržíte, tak přinesu zrcadlo."
Postavila mu velké zrcadlo do nohou postele a odkryla pokrývku. Pomyslel na to, že takhle asi vypadal jeho nejlepší přítel Ekstein, když šel v koncentráku do plynu. Byl kost a kůže. Nemohl pohnout ani prstem. Byl živý a měl mrtvé tělo. Měl velké bolesti a sestra mu nesměla dát prášek, protože to nebylo dobré. Prožíval těžké noci a ve spánku závodil. Ve spánku jezdil znovu a znovu ten nešťastný závod v Helsinkách. Ale ten závod se nejel tentokrát v Helsinkách, ale z náměstí krále Jiřího dolů po Vinohradský třídě kolem rozhlasu až na Václavák a cíl byl před automatem Koruna. Vedle jel Havens a na druhý straně Novak. A dlažbou tekla voda a oni pluli dolů a on je nechal, aby se utahali, ale pak zase nevyhrál. A nevěděl proč. Udělal

zase nějakou chybu. Budil se v potu. Anebo jezdil nahoře po šífu s pískem a pár chlapů z toho šífu ten písek vyhazovalo a on jim říkal: „Chlapi, proč se dřete, proč si tu vodu nevylejete?“
A oni mu tvrdili, že kdyby ji vylili, že by nemohl na tom šífu jezdit. Jednou ho přišli navštívit kanoističtí dorostenci. Nesměli k němu, obrna byla infekční nemoc. Uviděl je jen za sklem. Dali mu zrcátko a on se na ně usmál. Pak ho odvezli do Janských Lázní.

/Kapitola VII/

V Janských Lázních, v tom starém seskupení budov mezi velkými stromy, byl roky. Tady nastávaly jiné okamžiky než dobývat olympijské medaile. Rok se připravoval na olympijské hry v Helsinkách. Tady mu trvalo několik měsíců, než po usilovném tréninku pohnul poprvé prstem na noze, za rok po vypuknutí nemoci se otočil na posteli sám na bok.
A začal se sestrou cvičit. A také se bavili a také se už smál. Sestra mu jednou řekla: „Povězte mi něco o řece.“
Nikdy v té nemoci neplakal a najednou mu začaly téct slzy. A chvěl se, protože to bylo jediné, na co se bál myslit, uvažoval, že to navždycky ztratil. Na svou řeku, na svou kamennou kovárnu, na svou krásnou Ztracenku. Po vypuknutí nemoci si dokonce namlouval, že ho zradila řeka, aby ji začal nenávidět. Že si vstříkl pádlem řeku do obličeje a v ní číhala obrna.
Ale nebyla to pravda. Nezradila ho podle tehdejších průzkumů řeka, ale lidi, kteří do ní močili a lili splašky. To lidi ho přemohli a ta skrčená obrna, která přemohla i řeku a dokázala postupovat v řece i proti proudu a hledat si své oběti. Ne, řeka byla jeho matka, jako vítr anebo zelená tráva.
Po dvou letech nemoci byl vyčerpaný a zdálo se mu, že nemůže dál. Dával si takové otázky jako: Co bude dál? Co bude dál, když nakonec budou při nejlepším jen berle? Co to bude prokrista za život?
Dostavila se krize. Veliká krize.

Pomáhal mu z ní všemi silami asistent František Véle. Nikdo nevěděl, že Jindra si opatřil pistoli. Dal za ni předtím ohromné peníze. Pistole se přiloží na spánek anebo do úst a konec.
Ale nechtěl to udělat v ústavě. Dovlekl se do starého lomu. Nabil pistoli a o pár metrů dál uviděl starou velkou plechovku od marmelády. Vzpomněl si, jak děti jásaly, když jim vystřeloval opičku anebo zrzavého medvěda, a jak padaly na dno střelnice voskové růže. Namířil na plechovku a stiskl kohoutek. Vyskočila do vzduchu. Měl tedy už zase pevnou ruku. Další rány vystřílel do kamenné skály a jako by s každou ránou něco přicházelo.

/Kapitola VIII/

Téměř po čtyřech letech byl opět doma. Domácí svíčková na smetaně, koprovka s nakypřenými knedlíky, bramboračka s hříbky. Do chodby přidělali řemeslníci ribstoly, aby mohl denně cvičit. Měl už teď léta nové přátele, hlavně bývalého reprezentanta v košíkové, lékaře Františka Picka, lékaře Františka Véleho a z těch dřívějších ženu Evženii a její pečlivou matku, tchyni paní Ryantovou. Naučil se jezdit s vozem, nejdříve jenom na zvlášť upravené ruční řízení, potom na normální. Ale do auta ještě nemohl po schodech sejít, a tak ho Evženie a paní Ryantová nosily na rukou. Anebo sousedi. Bývalí jeho přátelé už převážně zapomněli, i většina novinářů zapomněla. Měli jiné starosti: kariéra, peníze, ženy, víno a zpěv a šli za svými cíli. Já taky.
Alfréd si koupil aparáty a začal fotografovat pro podniky. Přihlásil se na vysokou školu ekonomickou. Bylo to těžké, protože kamarádi posluchači ho museli vynášet do třetího patra na přednášky na zádech. A tak po čase přestal chodit a studuje dálkově. Chodili k němu soukromí učitelé.
Vytvořil si nový svět, ve kterém neteče řeka. Jediné, co mu zbylo ze závodění, je bronzová medaile z Helsink. Nikdy si nemyslel, že bude jediná. Teď má své sny. Napsal na velké evropské automobilové závody, že bude po obrně závodit na jejich soutěžních strojích. Napsal do anglické Lotus, do Tatry v Kopřivnici, do továrny Doorne

v Holandsku. A oni mu odepsali slušně, hezky, ale vyhýbavě. A tak si vybudoval svůj další sen. V jeho knihovně je veliká fotografie od Japonce Watabeho. Na ní jsou kanoisté z Akkry. Akkra je přístav v Ghaně, do kterého se velké lodě nedostanou, protože je prý mělký. Zboží se musí převážet a převážejí je právě ti kanoisté z Akkry. Mají těla jak z ebenu a svaly jako z ocele. Jsou krásní a zvyklí na práci a na rovnováhu. A nikdo o tom neví, jen můj kamarád Jindra. Poznal to podle té krásné fotografie. A to je jeho sen. Vzít svůj vůz, naložit spací pytel, fotoaparáty, kamenný hrnec po babičce Sladké a jet do Akkry. A vybrat si tam dvacet Afričanů a udělat z nich dvacet olympijských vítězů, dokázat, že může vyhrát zlatou na kánoi potentot i hotentot, ať je z levého nebo pravého břehu anebo od moře, které nemá břehy, z kterých by bylo vidět z jednoho na druhý.
Když má dobrou náladu, vezme si své staré červené potrhané reprezentační tričko s vybledlým lvem a cvičí. Musí cvičit, aby to, co vystavěl, zase neumřelo. Cvičit není u něho vítězit, ale cvičit je žít, i když to žádný sportovní výsledek nepřinese. Musí cvičit, aby mohl žít, být inženýrem, dávat konzultace matematiky po telefonu, zúčastnit se automobilových soutěží, v které pořád věří, a snad někdy jet do té Akkry. Cvičí a myslí na to, že jeho dcera Evža už také jezdí na kajaku do míst, kde sídlí divoké kachny, a jeho synek Karel se zajímá o lodě. A myslí na to, jestli budou šťastnější, anebo jestli budou prokletí jako on. Nejde na to dnes odpovědět. On byl prokletý, ale i šťastný. Protože život není jen plavba po Vltavě, hledání té staré továrny, z které zřejmě načerpal na celý život sílu, život je také cesta po prašné poušti. Cvičí a za ribstoly má jediný obrázek. Namalovalo ho nějaké dítě a jeho děti ho přinesly z mikulášské besídky. Na tom obrázku je malá loďka. Voda je zelená, loďka je červená. Ta loďka má bílou plachtu a nebe je modré. Je to velké a krásné nebe. Ta červená loďka je veselá a nebojí se velkého moře, tak jako se někteří lidé nebojí života. Už léta chtěl napsat pod tu loďku jednu myšlenku, ale nikdy to neudělal. Byla to myšlenka, o které uvažoval, když celé roky ležel a nehýbal se. Prosil jsem ho, aby mi ji řekl.
„Alfréde, vždyť jsi můj kamarád.“

Neusmál se, měl zřejmě o kamarádství jiné představy. Ale tu myšlenku, starou jako starý Řím anebo staré Řecko, mi nakonec řekl a z jeho úst zněla ne jako fráze, ale jako pravda:
NAPOSLEDY UMÍRÁ NADĚJE.

ZÁVĚREM

Kniha Oty Pavla SYN CELEROVÉHO KRÁLE *měla být podle autorových úmyslů jeho poslední sportovní knížkou – nebo přesněji poslední knížkou, jejímž námětem jsou sportovci a sport. Vrátil se ke sportovní tematice po mimořádném úspěchu a ohlasu Smrti krásných srnců. Jeho literární a životní plány byly v té době, začátkem jo. let, plně ve znamení tematiky mimosportovní. Upjal se k zážitkům nejčistším a nejvzácnějším, k dětství. V jeho mysli již dozrávalo volné pokračování Smrti krásných srnců – Jak jsem potkal ryby.*

SYN CELEROVÉHO KRÁLE *tedy měl být jakýmsi Pavlovým rozloučením se sportovci a se sportem, kterému vděčí za mnohé a který také za mnohé vděčí jemu. Jak knížka dosvědčuje, není to ani v nejmenším rozloučení ve zlém, s trpkostí anebo s přibouchnutím dveří. Je to rozchod se životní láskou, s níž si podle jeho mínění navzájem dali to nejlepší a vše, co si dát mohli. Pavel prostě považuje tento vztah za vyčerpaný a uzavřený a volí rozchod jako logický a nutný předpoklad nového vývoje. Tento rozchod však ještě jednou později popírá i stvrzuje svým návratem, mimořádně šťastnou Pohádkou o Raškovi, která je už o hodně jiná než jeho předchozí sportovní knížky.*

Jisté však je, že SYNEM CELEROVÉHO KRÁLE *se uzavírá reportérská etapa Pavlovy tvorby. Neboť nejde jen o téma, jde rovnou měrou také o výraz. Sport a report u něj splývají v jedno a tak se také s nimi loučí. A zase je nutné zdůraznit: Ani tohle není rozchod ve zlém, a není ani definitivní. Sportem a reportáží se Pavel habilitoval, zůstávají a trvají v něm. Odříká se jich, svým způsobem je tedy popírá, ale spíš to můžeme nazvat tvůrčím překonáním, při němž nezůstane zapomenuto ani nevyužito nic z plodných pozitivních rysů, schopných dalšího vývoje. I od čeho upouští a co mu někdy chutnalo i trpce, se na zázračné tvůrčí půdě proměňuje v čin a vklad.*

Svou povahou je SYN CELEROVÉHO KRÁLE *volným pokračováním a završením Pavlovy předchozí knížky, Plné bedny šampaňského. Do prvního vydání* SYNA CELEROVÉHO KRÁLE *v roce 1972 také zařadil několik reportáží, jež v první verzi vyšly již v*

Plné bedně šampaňského v roce 1967. Při této příležitosti podrobil vlastní texty kritické revizi a místy je dosti podstatně přepracoval. O tyto reportáže je dnešní druhé vydání SYNA CELEROVÉHO KRÁLE *chudší, neboť již vyšly v prvním svazku souborného díla Oty Pavla, v knížce Plná bedna šampaňského, kam podle autorova původního záměru patří.*

Jestliže jsme řekli, že o uvedené tituly je dnešní vydání SYNA CELEROVÉHO KRÁLE *chudší, platí to jen v kvantitativním smyslu. Co do kvality neutrpěla dnešní podoba* SYNA CELEROVÉHO KRÁLE *ani v nejmenším. Spíš naopak: jasněji a čistěji vyniká její původní záměr a smysl. Zřetelněji lze také postřehnout stupeň autorova tvůrčího vývoje, míru jeho vyzrávání a směr jeho příštího usilování. Autor se zde sportu už vzdaluje. Není tu jediné klasické a čistě sportovní číslo, jak je Pavel pojímal dřív: jako svého druhu technologii cesty vzhůru ke špičkovému výkonu, k výšinám a ke slávě, jak je přímo vzorově představuje reportáž Jak to tenkrát* běžel *Zátopek (Plná bedna šampaňského). Patřilo to tehdy k Pavlovu reportérství. Základem reportérství je množství* zážitků, *podle zásady, že desetkrát člověk narazí na téma běžné a průměrné, pojedenácté to však zazáří zlatem.* Nelze těžit *jenom zlato, neboť je lze objevit jen* skrze *předchozí desateronásobnou hlušinu. Do literatury* se *však dostane jen to zlato, výběr z výběru, jenom ten jedenáctý díl, nedosažitelný bez předchozího šedého, lopotného hledačství. Touto cestou šel mladý začínající Jan Neruda, Egon Erwin Kisch a půjdou jí i další, kteří k tomu maji předpoklady, píli a – vydrží.* Taková *byla i Pavlova cesta; sám se o tom v této knížce zmiňuje, například hned v úvodním čísle (Kolik má kůň chlupů) nebo později v Reportážní povídce za pět litrů hříbků v sladkokyselém nálevu:*

„Napsal jsem tehdy o tom nějakou reportáž, ale koho to zajímá? Lidi spíš zajímá, jaké číslo kopaček má Pelé *a jaké má poprsí* B. B. *Tenkrát to byla spíš taková reportáž na přání, jenom pro ně a pro mě, jako když se hraje na přání v rádiu.“*

Později už na to *Ota Pavel jen vzpomíná asi tak, jako za druhé světové války vzpomínal E. E. Kisch v emigraci na své romantické*

reportérské zážitky z Prahy před první světovou válkou, z nichž vyšel a které přetavil v autobiografický tvůrčí čin zakladatelského významu.
Ota Pavel si uvědomuje kouzlo i prokletí reportérství. Nezavrhuje je („…začal jsem si troufat i na reportáž, což dodneška považuji za dost veliký a těžký útvar…"), ale zvážil už i jeho míru a omezení. Ví, že i při nejvyšších nárocích je mu vlastní jistá zběžnost a povrchnost – tím hůř, začne-li se omezení vydávat za přednost, jak sám o sobě píše, když se vypravil za naším nejlepším plachtařem, o němž do té doby nic nevěděl.
Tato knížka o sportovcích je dokonce jedna z nejlepších, jaká kdy u nás vyšla. Pavla už do té míry nevzrušuje jenom cesta nahoru, ale také dolů: jak je to potom, co přijde pak. Této jeho zralosti vděčíme za ojedinělou vzpomínku na někdejší Kučerovu fotbalovou slávu (Haló, taxi!). Neimponuje mu jen výkon, poutá ho především lidský půvab a zvláštnost, která je nebo byla za tím výkonem.
„To je kousek skoropohádkového příběhu ze života chlapce, který měl srdce, s nímž těžko došel na Zbraslav a se kterým nakonec došel až na konec světa," uzavírá svou *reportáž* o *mistru světa B. Váňovi, ale ke svému viditelnému hrdinovi připojuje ještě hrdinu z pozadí, dnes už bezejmenného a zapomenutého pana Vendelína Veselého, mecenáše a protektora spartanských stolních tenistů. Jeho portrét doktora Topinky, lékaře fotbalistů pražské Dukly (Služebník náš Hubert) pak patří k tomu nejkrásnějšímu, co bylo o sportu napsáno, třebaže tam nejde o žádný velký mač ani drama a základní rámec reportáže představuje pohřeb na ďáblickém hřbitově.* Z *výroků doktora Topinky, určených jeho svěřencům, se dovíme o velkém fotbale víc než z nejnapínavějších popisů. Rovněž na slavném středním útočníkovi Borovičkovi, skutečném synovi celerového krále (Já jsem král, ty jsi král, každý má svůj marcipán) ho přitahuje jeho samorostlost, vidí ho jako podivínského „kulturního fotbalistu", který mu nepadl do oka v letech své slávy, ale až potom, když už s velkým fotbalem skončil. Tu teprve cítíme hloubku a opravdovost Pavlova zájmu, třebaže Borovičkův portrét zůstává jen zevrubnějším náčrtem, etudou, která by se možná později proměnila v ucelený a zralý tvůrčí*

čin. A to je nakonec to, co ho nejvíc láká a vzrušuje na Alfrédu Jindrovi. Ne jeho sportovní sláva, ale lidské téma: boj s osudem, s trojnásobným úderem nemoci, který by leckoho zlomil a zničil – ne však Jindru. To si na něm Pavel cení víc než olympijskou medaili. Tu, kterou získal, i ty, které měl teprve šanci získat.

Nelze to říct jinak: Pavla prostě hvězdy štvaly, šly mu na nervy, měl jich dost – i toho povyku kolem nich, který zákonitě končí, jakmile pohasnou. „…Nikdo by na tomhle zamotaným světě neměl dělat moc velkýho machra, ani ti největší sekáči, protože nikdo nikdy neví, kdy ho potká něco zlýho anebo kdy se zblázní anebo kdy ho jednoho dne dokonce klepne pepka," říká hned v úvodním čísle zcela nestylizovaně, zato však naplno.

V jedné věci se totiž Pavel přes všechen svůj mnohotvárný a dalekosáhlý vývoj nemění, zůstává stále stejný od začátku až do konce: ve svém idealismu, který do sportu vkládal a s nímž v něm vytrvale hledal něco víc než cestu nahoru, popularitu, slávu, vrcholný výkon – totiž radost a potěšení Z pohybu, ze zdraví, ze života at už na vlastní pěst anebo raději ve sportovním kolektivu s jeho nároky na charakter a na morálku. Pavel je svým způsobem „sportovní buditel", a není náhoda, že to dnes zní až posměšně. Je tím tak zaujat, že se to mění až v jeho fixní ideu. Patří to k paradoxům jeho života a tvorby: On, jemuž vděčíme za vynikající portréty prakticky všech významnějších sportovců naší doby, svým srdcem tíhnul k těm bezejmenným, co se neproslavili, co nikam nedolétli, co se sportu věnovali amatérsky, sami kvůli sobě, pro své zdraví, charakter a dobrý životní pocit. V této knížce jsou to „baroni na kolech" a jistý Jaroslav Pekař, hlavní postava Reportážní povídky za pět litrů hříbků v sladkokyselém nálevu – ale do této řady patří i povídka Olympijské hry z Poháru od Pánaboha či jeho vize spravedlivého sportování z Pohádky o Raškovi, kde postaví na stupeň vítězů osmdesátiletou babičku Františku Vendovou z Liberce. V této knížce, když ocení, co Pekař pro sport udělal, se nakonec vyloženě naštve a řekne to bez servítku:

„A pak najednou mi zase bylo do breku, protože jsem si uvědomil, že takoví lidé, jako jsou Pekaři, musí lákat novináře a spisovatele na

hříbky v sladkokyselém nálevu, zatímco u šaten zpěváků a sportovních hvězd stojí zástupy žurnalistů. A čekají a čekají, aby znovu a znovu mohli popisovat, jaké má Pelé kopačky a B. B. poprsí. Koho to, prosím vás, zajímá, jak kope Dukla Zbiroh? Nikoho. Ale jedno je jistý, dámy a pánové, že bez Pekařů by sport umřel stejně, jako by lekla ryba bez vody. Myslím ten sport malý, opravdový.“
Autor se musel sám vyrovnávat s mnoha zklamáními, týkajícími se elementárního lidského bytí, proti nimž je zklamání ze sportu opravdu jen hrou. Vyrovnal se s nimi, ale nikdy nesmířil. Musel vzít na vědomí, že se svět jeho psaním příliš nezmění. Vzal to na vědomí, ale sám zůstal původní, svůj, čistý, rozhodnut alespoň vypovědět pravdu. Nad jeho prózami se rozprostírá chápavý úsměv s koutky úst staženými, veselý i smutný zároveň.

JAROSLAV VOKŘÁL

OTA PAVEL
SYN CELEROVÉHO KRÁLE

Obálka Adolf Born.
Typografie Milan Kopřiva.
Doslov Jaroslav Vokřál.
Vydala Olympia, Praha, roku 1979,
jako svou 1892. publikaci.
Odpovědná redaktorka Vlasta Tafelová.
Výtvarný redaktor Antonín Kalcovský.
Technická redaktorka Věra Nekolová.

VYTISKLA STÁTNÍ TISKÁRNA,
N.P., ZÁVOD I, PRAHA
DRUHÉ VYDÁNÍ, 136 STRAN
5,39 AA, 5,82 V A
NÁKLAD 50 000 VÝTISKŮ
TEMATICKÁ SKUPINA 13/33.
14,- Kč - 601/22/856
27-039-79
Kčs 14,-

OTA PAVEL

Jednotlivé svazky
souborného díla Oty Pavla
vydávaného nakladatelstvím
Olympia:

PLNÁ BEDNA ŠAMPAŇSKÉHO
POHÁR OD PÁNABOHA
SYN CELEROVÉHO KRÁLE
POHÁDKA O RAŠKOVI
DUKLA MEZI MRAKODRAPY
SMRT KRÁSNÝCH SRNCŮ
JAK JSEM POTKAL RYBY
Z NEPOPSANÉHO BLOKU

Poslední svazek obsáhne
dosud neuveřejněné
Pavlovy prózy,
výběr z jeho publicistiky
a podstatné ukázky
z nedokončených
knih